

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΕΙΡΑΙΩΣ**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

**ΤΕΙ
ΠΕΙΡΑΙΩΣ**

ΜΑΡΙΑ ΥΠΟΦΑΝΤΗ

**ΣΤΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ
ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ (ΤΠΕ)
ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ**

Διπλωματική Εργασία για την απόκτηση
Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης
«ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ»
MSc in Health Management

Πειραιάς, Έτος 2008

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΕΙΡΑΙΩΣ**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

**ΤΕΙ
ΠΕΙΡΑΙΩΣ**

ΜΑΡΙΑ ΥΠΟΦΑΝΤΗ

**ΣΤΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ
ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ (ΤΠΕ)
ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ**

*Επιβλέπων Καθηγητής : Dr. Αθανάσιος Βοζίκης
Λέκτορας Οικονομικού Πανεπιστημίου Πειραιά*

Μελέτη για την απόκτηση
Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης
«ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ»
MSc in Health Management

Πειραιάς, 2008.

**UNIVERSITY
OF PIRAEUS**

**POSTGRADUATE PROGRAMME
IN HEALTH MANAGEMENT**

**TEI
OF PIRAEUS**

Maria Ypofanti

**Attitudes of General Hospital's Personnel
about the Use of Information and Communication Technologies (ICT) in Work.**

**Dissertation Thesis for the Postgraduate Degree
in Health Management**

Piraeus, 2008

**UNIVERSITY
OF PIRAEUS**

**POSTGRADUATE PROGRAMME
IN HEALTH MANAGEMENT**

**TEI
OF PIRAEUS**

Maria Ypofanti

Attitudes of General Hospital's Personnel

About the Use of Information and Communication Technologies (ICT) in Work.

Supervisor:

Dr. Athanassios Vozikis,

Lecturer of

University of Piraeus

**Dissertation Thesis for the Postgraduate Degree
in Health Management**

Piraeus, 2008

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΕΙΡΑΙΩΣ**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

**ΤΕΙ
ΠΕΙΡΑΙΩΣ**

ΔΗΛΩΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Της.....*Μαρίας Υποφάντη*.....Α.Μ :...*06139*.

Δηλώνω ότι επιθυμώ να εκπονήσω, τη διπλωματική μου εργασία, με τίτλο:

***Στάσεις Προσωπικού Γενικού Νοσοκομείου
Για Τη Χρήση Των Νέων Τεχνολογιών
Πληροφορίας Και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) Στην Εργασία.***

Βαθμίδα

Όνοματεπώνυμο

με επιβλέποντα τον*Λέκτορα*..... *Αθανάσιο Βοζίκη*.

Αναμενόμενη Παράδοση*Σεπτέμβριος 2008*.
(Μήνας/Έτος)

Μ.Φ. Υπογραφή: _____

Επιβλέπων: Υπογραφή: _____

Διευθυντής Π.Μ.Σ.: Υπογραφή: _____

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Αισθάνομαι βαθύτατα την ανάγκη να εκφράσω τις ευχαριστίες μου σε όλους όσους συνέβαλαν για την εκπόνηση αυτής της εργασίας.

Θερμές ευχαριστίες στον υπεύθυνο καθηγητή μου, λέκτορα κ. Αθανάσιο Βοζίκη, για την πολύ μεγάλη στήριξη σε όλη τη διάρκεια της προσπάθειάς μου και την αμέριστα ανθρώπινη προσέγγιση που τον χαρακτηρίζει ως εκπαιδευτικό.

Επίσης, ευχαριστώ το σύζυγο και τους γονείς μου, γιατί ξέρουν να συμμερίζονται στόχους και να μου προσφέρουν στήριξη και κατανόηση.

Τέλος θα ήθελα να ευχαριστήσω τη μικρή μου κόρη Μαλαματένια, που με την αγάπη της με δυναμώνει και με ενθαρρύνει να ολοκληρώσω ό,τι επίπονο και κοπιαστικό έργο αρχίζω, κι ας μην το ξέρει...

Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα έρευνα διερευνήθηκε η σχέση δημογραφικών παραγόντων με στάσεις προσωπικού γενικού νοσοκομείου της Αττικής έναντι της χρήσης των τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας (ΤΠΕ) για τις ανάγκες της εργασίας τους. Σκοπό της έρευνας αποτέλεσε η αξιολόγηση πιθανών διαφορών στους παράγοντες στάσεων των εργαζομένων (συναισθήματα- επίδραση, απόψεις- γνώσεις, προθέσεις- συμπεριφορά- παρόρμηση και έλεγχος στη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή) αναφορικά με παραμέτρους που αφορούν: φύλο, έτος γέννησης, οικογενειακή κατάσταση, αριθμό παιδιών, βαθμίδα εκπαίδευσης, έτος πρώτης αποφοίτησης, αποφοίτηση από άλλη σχολή και είδος, ειδικότητα στο χώρο εργασίας, τομέας εργασίας στο νοσοκομείο, μονιμότητα στο χώρο εργασίας, έτη προϋπηρεσίας, υπαλληλική κατηγορία, εργασία σε θέση αυξημένης ευθύνης, απαίτηση χρήσης Η/Υ στη θέση εργασίας, χρήση Η/Υ στη θέση εργασίας, πρόθεση για χρήση Η/Υ στη θέση εργασίας, πρόθεση για διευκόλυνση του έργου εργασίας μέσω της χρήσης Η/Υ στη θέση εργασίας, θεώρηση γνώσης και χειρισμού ΤΠΕ, δήλωση για κατοχή και είδος πιστοποίησης γνώσης ΤΠΕ, χρήση στο σπίτι Η/Υ. Τα δεδομένα συλλέχθηκαν από δείγμα που αποτέλεσαν 223 εργαζόμενοι του νοσοκομείου (76 άνδρες και 147 γυναίκες), ηλικίας 39 ± 19 ετών, του Γ.Ν.Νίκαιας «Ο Άγιος Παντελεήμων», με μία μέτρηση. Ως όργανα μετρήσεων χρησιμοποιήθηκαν: 1) Ερωτηματολόγιο δημογραφικών στοιχείων και 2) Ερωτηματολόγιο “16-19 Computer Attitude Scale” (Selwyn, 1997, Αντωνίου & συν, 2006) με προσαρμογή.

Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν πως υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές ανάμεσα στους παράγοντες «επίδραση», «γνώση», «συμπεριφορά» και «έλεγχος» για τις παραμέτρους «ειδικότητα στο χώρο εργασίας», «τομέας εργασίας στο νοσοκομείο», «πρόθεση για χρήση Η/Υ στη θέση εργασίας», «πρόθεση για διευκόλυνση του έργου εργασίας μέσω της χρήσης Η/Υ στη θέση εργασίας» και «χρήση στο σπίτι Η/Υ». Επίσης στατιστικά σημαντικές διαφορές εμφάνισαν οι 3 από τους 4 παράγοντες στάσεων με το «φύλο», τη «χρήση Η/Υ στη θέση εργασίας», τη «δήλωση για κατοχή πιστοποίησης γνώσης ΤΠΕ», τη «βαθμίδα εκπαίδευσης» και την «υπαλληλική κατηγορία», ενώ τέλος οι παράγοντες «επίδραση» και «έλεγχος» εμφάνισαν στατιστικά σημαντική διαφορά με τους παράγοντες «οικογενειακή κατάσταση» και «έτος πρώτης αποφοίτησης» αντίστοιχα.

Τα συμπεράσματα της έρευνας έδειξαν πως οι εργαζόμενοι που χειρίζονται Η/Υ εμφάνισαν θετικότερες στάσεις για τις νέες τεχνολογίες, πιθανά λόγω διαπίστωσης της συμβολής τους στην διευκόλυνση του έργου τους, με τους νέους εργαζόμενους να είναι πιο εξοικωμένοι με τις νέες τεχνολογίες και τις πιο σύνθετες ειδικότητες να το θεωρούν σημαντικό βοήθημα για την προώθηση του έργου τους, σε αντίθεση με ηλικιακά μεγαλύτερους και κατώτερης βαθμίδας εκπαίδευσης εργαζόμενους.

Λέξεις-Κλειδιά: Στάσεις, Νέες τεχνολογίες, Προσωπικό Νοσοκομείου.

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

ABSTRACT

Graduate Thesis Submitted for the Degree “Master in Health Management” University of Piraeus-TEI of Piraeus, Greece.

Supervisor: Dr Athanassios Vozikis

The present study has tried to investigate the relation between demographic factors and attitudes of personnel of a general hospital in Athens, Greece, towards the use of information and communication technologies (ICT), concerning their needs at work. The purpose of the study was to evaluate possible differences in the factors the workers behaved (their emotions- as “influences”, beliefs- as “knowledge”, intentions- impulse- as “behavior” and “control” over the use of a personal computer) with regard to parameters concerning: the “gender”, “age”, “family situation”, “number of children”, “level of education”, “kind of studies”, “year of first graduation”, “graduation from another school” and the “different kind of school”, “specialty in work field”, “field of work at the hospital”, “permanence at work”, “years of experience”, “category of worker”, “working at a position of high duty”, “demand on use of a computer for work”, “use a computer at work”, “willingness to use a computer at work”, “willingness to facilitate the task of work through the use of computer at work”, “view of knowledge and use of ICT”, “statement of possession and kind of certification of knowledge of ICT” and “use a P/C at home”.

Data were collected from a specimen of people that comprised of 223 workers at the hospital (76 men and 147 women), aged 39 ± 19 , belonging to the personnel of the General Hospital in Nikaia “Saint Pantelaiemon” with one measuring. As instruments of measurements were used: 1) Questionnaire of demographic elements and 2) Questionnaire “16-19 Computer Attitude’s Scale” [Selwyn (1997), Antoniou et al, (2006)] as they were adjusted to fit the needs of the study.

The results of the survey showed that there were statistically significant differences between the factors “influence”, “knowledge”, “behavior” and “control” concerning the factors “specialty in work field”, “field of work at the hospital”, “willingness to use a computer at work”, “willingness to facilitate the task of work

through the use of computer at work”, and “use a P/C at home”. Furthermore there were statistically significant differences to the three of the four factors concerning the attitudes having to do with the “gender”, “the use a of computer at work”, “the statement of possession and kind of certification of knowledge of ICT”, “the level of education”, and the “category a worker belongs” and finally the factors “influence” and “control” indicated statistically significant difference in accordance to the factors “family situation” and “the year of first graduation” respectively.

The results of the study indicated that the workers that use a P/C showed more positive attitudes towards new technologies, possibly due to the discovery of their contribution to the facilitation of their work (through a P/C) showing that new workers are more familiarized with new technologies as well as more complex specialties consider the use of a P/C as important aid to forward their work in contrast to older workers and workers receiving primary education.

Key-words: Attitudes, Information And Communication Technologies (ICT), Hospital Personnel.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....vi
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....vii
ABSTRACT.....ix
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.....xi

ΜΕΡΟΣ Α΄

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....1
Κεφάλαιο 1: Ιστορική αναδρομή του Γενικού Νοσοκομείου Νίκαιας
«Ο Άγιος Παντελεήμων».....1
II. ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ.....3
Κεφάλαιο 2: Κοινωνία και τεχνολογική ανάπτυξη.....3
Κεφάλαιο 3: Ο χώρος της υγείας και οι νέες τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνίας
(ΤΠΕ).....6
Κεφάλαιο 4: Αντίσταση στη χρήση των νέων τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας
(ΤΠΕ).....12

ΜΕΡΟΣ Β΄

III. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....18
Κεφάλαιο 5: Στοιχεία της έρευνας.....18
5. 1. Σκοπός της έρευνας.....18
5. 2. Σημαντικότητα της έρευνας.....18
5. 3. Περιορισμοί19
5. 4. Οριοθετήσεις19
5. 5. Ορισμοί.....19
5. 6. Μηδενικές Υποθέσεις.....20
5. 7. Εναλλακτικές Υποθέσεις.....21

IV. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	23
<u>Κεφάλαιο 6: Πραγματοποίηση της έρευνας</u>	23
6. 1. Δείγμα.....	23
6. 2. Όργανα Μετρήσεων.....	23
6. 3. Διαδικασία Συλλογής Δεδομένων.....	24
6. 4. Στατιστική Ανάλυση.....	24
V. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	26
<u>Κεφάλαιο 7: Στατιστικές Αναλύσεις</u>	26
7. 1. Περιγραφική στατιστική ανάλυση.....	26
7. 2. Αναλύσεις διακύμανσης.....	29
7. 2. 1. Παράγοντας «Φύλο».....	30
7. 2. 2. Παράγοντας «Οικογενειακή Κατάσταση».....	30
7. 2. 3. Παράγοντας «Ηλικία».....	31
7. 2. 4. Παράγοντας «Έτος Πρώτης Αποφοίτησης».....	32
7. 2. 5. Παράγοντας «Αριθμός Παιδιών».....	32
7. 2. 6. Παράγοντας «Εκπαιδευτικό Επίπεδο».....	33
7. 2. 7. Παράγοντας «Κατοχή Πτυχίου Άλλης Σχολής».....	34
7. 2. 8. Παράγοντας «Είδος Πτυχίου Άλλης Σχολής».....	35
7. 2. 9. Παράγοντας «Μονιμότητα Στο Χώρο Εργασίας».....	35
7. 2. 10. Παράγοντας «Ειδικότητα Στο Χώρο Εργασίας».....	36
7. 2. 11. Παράγοντας «Τομέας Εργασίας Στο Νοσοκομείο».....	37
7. 2. 12. Παράγοντας «Έτη Προϋπηρεσίας».....	38
7. 2. 13. Παράγοντας «Υπαλληλική Κατηγορία».....	38
7. 2. 14. Παράγοντας «Υπηρεσία Σε Θέση Αυξημένης Ευθύνης».....	39
7. 2. 15. Παράγοντας «Απαίτηση Χρήσης Η/Υ Στη Θέση Εργασίας».....	40
7. 2. 16. Παράγοντας «Χρήση Η/Υ Στη Θέση Εργασίας».....	41
7. 2. 17. Παράγοντας «Πρόθεση Για Χρήση Η/Υ Στην Υπηρεσία».....	42
7. 2. 18. Παράγοντας «Πεποίθηση Διευκόλυνσης Του Έργου Στην Υπηρεσία Μέσω Της	

Χρήσης Η/Υ».....	42
7. 2. 19. Παράγοντας «Δήλωση Για Κατοχή Πιστοποίησης Γνώσης ΤΠΕ».....	43
7. 2. 20. Παράγοντας «Χρήση Η/Υ Στο Σπίτι».....	44
7. 3. Συγκριτική ανάλυση αποτελεσμάτων έρευνας.....	48
VI. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ- ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	51
<u>Κεφάλαιο 8: Συμπεράσματα</u>	51
<u>Κεφάλαιο 9: Προτάσεις</u>	57
VII. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	59
VIII. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	66
Παράρτημα Α΄: Ερωτηματολόγια έρευνας.....	66
Παράρτημα Β΄: οργανόγραμμα Γ. Ν. Νίκαιας «Ο Άγιος Παντελεήμων».....	71
Παράρτημα Γ΄: Κατάλογος Πινάκων.....	73

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

ΜΕΡΟΣ Α΄

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κεφάλαιο 1 : Ιστορική αναδρομή του Γενικού Νοσοκομείου Νίκαιας

«Ο Άγιος Παντελεήμων»

Το νοσοκομείο έχει ιστορία από τα χρόνια της Μικρασιατικής καταστροφής λόγω της αθρόας εγκαταστάσεως τότε των προσφύγων στους συνοικισμούς του Πειραιά. Με την εγκατάσταση στην Ελλάδα κλιμακίου της οργάνωσης των Η.Π.Α., με τον τίτλο «Νοσοκομείο Αμερικανίδων Κυριών» ιδρύθηκε στην τότε Κοκκινιά (αργότερα μετονομάστηκε Νίκαια), στην κεντρική της πλατεία ένα πολυϊατρείο, χωρίς νοσοκομείο, με σκοπό τη δωρεάν παροχή ιατρικής περίθαλψης και βοήθειας στους πρόσφυγες. Το πολυϊατρείο αυτό στεγάστηκε πρόχειρα σε πλίνθινα και ξυλόπηκτα παραπήγματα που ανεγέρθηκαν γρήγορα- γρήγορα χωρίς τις απαιτούμενες εγκαταστάσεις ύδρευσης- αποχέτευσης και ονομάστηκε «Νοσοκομείο Αμερικανίδων Κυριών». Με την πάροδο του χρόνου το πολυϊατρείο, με προσθήκες και επεκτάσεις, μετατράπηκε σε Γενικό Νοσοκομείο, στο οποίο στεγάζονταν μέχρι το έτος 1933 και σχολή αδελφών νοσοκόμων.

Το 1934, αφού έληξε η αποστολή στην Ελλάδα της Αμερικανικής οργανώσεως, το νοσοκομειακό συγκρότημα που ιδρύθηκε με τις παραπάνω συνθήκες και είχε φτάσει σε δύναμη τις 60 περίπου κλίνες, περιήλθε στο κράτος με την επωνυμία «Νοσοκομείο Νέας Κοκκινιάς Αμερικανίδων Κυριών». Το 1935 μετονομάστηκε σε «Πρότυπο Λαϊκό Νοσοκομείο Νέας Κοκκινιάς πρώην Αμερικανίδων Κυριών». Το 1937, αποφασίστηκε η ανέγερση νέου, σύγχρονου και πλήρως εξοπλισμένου νοσοκομείου, δύναμης 300 κλινών, με τίτλο «Γενικού Νοσοκομείου Πειραιώς», όπου βρίσκεται και σήμερα. Οι εργασίες ανέγερσης άρχισαν το 1939 και διακόπηκαν με την έναρξη του ελληνοϊταλικού πολέμου, με κατασκευασμένο ένα τμήμα του νοσοκομείου. Κατά την πολεμική περίοδο το νοσοκομείο μεταστεγάστηκε στα υπόγεια του κτιρίου των καπναποθηκών της «Κομμέρσιαλ Κόμπανυ» που επιτάχθηκε για το σκοπό αυτό και ήταν γνωστό με το όνομα νοσοκομείο «Σαπόρτα». Οι υπηρεσίες τις οποίες πρόσφερε το νοσοκομείο ήταν μεγάλες καθώς ήταν το μοναδικό κρατικό νοσοκομείο στον Πειραιά που δεχόταν όχι μόνο τους τακτικούς προσερχόμενους ασθενείς, αλλά και όλους τους

έχοντες ανάγκη περίθαλψης. Το 1948 επαναλήφθηκαν οι εργασίες για την αποπεράτωση δύο μόνο από τις προβλεπόμενες πτέρυγες. Το 1952 αρχίζει να λειτουργεί το «Γενικό Νοσοκομείο Πειραιώς» σε ένα κτίριο. Στα 1955-56 λειτούργησε με πλήρη σύνθεση και δύναμη 400 κλινών. Το 1964 περατώθηκαν οι προβλεπόμενες έως τότε κτιριακές εγκαταστάσεις με 600 νοσηλευτικές κλίνες. Στο τέλος της δεκαετίας του 1980 χτίστηκε και λειτούργησε η νέα τετραόροφη πτέρυγα του νοσοκομείου «Γ. Γεννηματάς». Στη δεκαετία του 1990 χτίστηκε η δύοροφη πτέρυγα «Γ. Παπαδάκης». Το νοσοκομείο που παλαιότερα είχε το όνομα «Δάμων Βασιλείου», μετονομάστηκε σε «Γενικό Κρατικό Νοσοκομείο Νίκαιας-Πειραιά» (Κατσαρού και Καραμιχάλη, 2006) και το 1981 είχε 861 άτομα προσωπικό.

Η σημερινή του ονομασία είναι Γενικό Νοσοκομείο Νίκαιας (Γ.Ν.Ν.) «Ο Άγιος Παντελεήμων» και ανήκει στη Διοίκηση της 2^{ης} Υγειονομικής Περιφέρειας Πειραιώς & Αιγαίου και απασχολεί 1902 εργαζόμενους. Πιο συγκεκριμένα το νοσοκομείο απαρτίζεται από το προσωπικό της ιατρικής υπηρεσίας [μόνιμοι ιατροί (231), ειδικευόμενοι ιατροί (227), επικουρικοί ιατροί (8) και λοιπές ειδικότητες (201)], το προσωπικό της νοσηλευτικής υπηρεσίας (680), το προσωπικό της διοικητικής και τεχνικής υπηρεσίας (412) και τέλος προσωπικό παραϊατρικών επαγγελμάτων (32). Σε αυτούς προστίθενται (56) υπάλληλοι όλων των ειδικοτήτων με ιδιωτικού δικαίου συμβάσεις και υπάλληλοι με 6μηνη σύμβαση εργασίας (7) και υπάλληλοι με 18μηνη σύμβαση εργασίας (48). Οι 18 εκ των μονίμων ιατρών υπηρετούν στο Κέντρο Υγείας Σαλαμίνας που ανήκει στο Γ.Ν.Ν. «Ο Άγιος Παντελεήμων» και εποπτεύεται από αυτό.

II. ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Κεφάλαιο 2: Κοινωνία και τεχνολογική ανάπτυξη

Είναι πλέον γεγονός ότι οι ταχύτητες τεχνολογικής ανάπτυξης μιας κοινωνίας πήραν έναν ανεξέλεγκτο ρυθμό και η επιβίωσή της θα εξαρτάται από το βαθμό που μπορεί να τις προβλέπει και να προσαρμόζεται στα αποτελέσματα κάθε τεχνολογικής επανάστασης. Πριν κλείσει ο εικοστός αιώνας η ψηφιακή επανάσταση θα έχει συντελεσθεί σε μεγάλο βαθμό και η εξάπλωσή της θα παραλληλίζεται με την αντίστοιχη του ηλεκτρισμού. Αυτή η επανάσταση θα επιφέρει δραστικές αλλαγές στον τρόπο επικοινωνίας, στο είδος των προσφερόμενων υπηρεσιών και κυρίως στον τρόπο εργασίας. Τη Βιομηχανική Κοινωνία τη διαδέχεται πλέον η Κοινωνία των Υπηρεσιών. Η νέα τεχνολογική κοινωνία (κοινωνία της πληροφορίας) θα χαρακτηρίζεται από την ταχύτητα ροής των πληροφοριών της και η απόδοσή της θα μετράται από το ρυθμό που θα μπορεί να τις επεξεργάζεται και να τις εκμεταλλεύεται. Οι αποστάσεις επικοινωνίας θα εκμηδενισθούν, οι τηλεσυσκέψεις θα γίνουν ρουτίνα, η τηλεεκπαίδευση και η τηλεργασία θα εισβάλουν στη ζωή μας (Τσακαλίδης, 2000).

Καθώς ο τομέας της εκπαιδευτικής πράξης του σύγχρονου ανθρώπου, διαφοροποιείται από παλαιότερα, με την αξιοποίηση της χρήσης των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών (Η/Υ) και με την εξέλιξη των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ), σύγχρονοι επιστήμονες διεξάγουν έρευνες για την καταγραφή παραγόντων που επηρεάζουν τη διαμόρφωση χαρακτηριστικών σε σχέση με τη χρήση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας σε διάφορους τομείς (εργασιακός, εκπαιδευτικός, κ.α.). Νέες αποκαλούμε τις τεχνολογίες που βασίζονται στην πληροφορική. Ετυμολογικά, ο όρος πληροφορική προέρχεται από μετάφραση του όρου *informatique* στα γαλλικά και *information technology* στα αγγλικά και ο οποίος είναι συναίρεση των λέξεων *INFORMAtion* και *automaTIQUE*, στα ελληνικά σημαίνει πληροφορία και αυτοματισμός αντίστοιχα (Σολομωνίδου, 2001). Όπως μεταφράζεται στα ελληνικά (Μπαμπινιώτης, 2002), ο όρος πληροφορική ορίζεται ως η επιστήμη που ασχολείται με την επεξεργασία ψηφιακών δεδομένων με ηλεκτρονικούς υπολογιστές, δηλαδή την αποθήκευση, ταξινόμηση, ανάκληση και μετάδοση δεδομένων και την αξιοποίησή τους σε ποικίλες εφαρμογές ή για την

παροχή πληροφοριών. Συνοπτικά αναφέρεται ως η επιστήμη των ηλεκτρονικών υπολογιστών. Αντίστοιχα, γενικότερα ο όρος τεχνολογία αναφέρεται στον τομέα της γνώσης που ασχολείται με την εφαρμοσμένη επιστήμη, τις εφευρέσεις, την ανάπτυξη και πρακτική αξιοποίηση επιστημονικών γνώσεων και μεθόδων κυρίως στη μηχανική, τη βιομηχανία και αλλού, ενώ πιο συγκεκριμένα ο όρος τεχνολογίες αφορά το σύνολο των επιτευγμάτων (εφευρέσεων, διαδικασιών, μεθόδων κ.λπ.) που προκύπτουν μέσω της εφαρμογής επιστημονικών ή τεχνικών γνώσεων για πρακτικούς σκοπούς καθώς και τα παραπάνω επιτεύγματα / προϊόντα (Μπαμπινιώτης, 2002).

Αναφορικά με τους Η/Υ δηλώνεται πως «η τεχνολογία αυτή υιοθετήθηκε από την κοινωνία σε στάδια. Αρχικά, η τεχνολογία κάνει την εργασία που μπορούσε να γίνει προηγουμένως από ανθρώπους. Τότε, απλά η τεχνολογία αντικαθιστά ένα παλαιό εγχειρίδιο εισάγοντας τον νέο τρόπο που διεξάγεται κάποια δραστηριότητα. Καθώς η τεχνολογία επιτρέπει την εκτέλεση εργασιών που στο παρελθόν δεν ήταν δυνατή, παρουσιάζεται αληθινή καινοτομία. Τέλος, γίνεται πλήρης παραδοχή ότι όλες οι διαστάσεις της ίδιας της κοινωνίας μετατρέπονται από την τεχνολογία» (Delaney, 1989, σ. 602).

Μελετητές διερευνούν την επίδραση της χρήσης των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας σαν εργαλεία διδασκαλίας και μάθησης (Anderson & Harris, 1997, Oliver & Omaris, 1999). Οι επιπτώσεις από την ανάπτυξη της νέας τεχνολογίας και τη διείσδυση της πληροφορικής σε όλους σχεδόν τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας είναι πολλές. Οι αλλαγές αυτές επηρεάζουν το σύγχρονο τρόπο ζωής επειδή επιφέρουν αλλαγές στο χώρο των επαγγελμάτων, ανταγωνισμό, ανεργία και γενικότερες αλλαγές στη ζωή μας. Μερικές από τις πιο χαρακτηριστικές τάσεις διαφορετικότητας της εποχής μας από τις προηγούμενες λόγω των δυνατοτήτων της νέας τεχνολογίας είναι: ο ταχύς ρυθμός των τεχνολογικών αλλαγών και η επιτάχυνση των ρυθμών της ζωής, η γρήγορη παλαίωση των γνώσεων, η αδυναμία πρόβλεψης των μελλοντικών εξελίξεων, η διόγκωση του πλήθους των γνώσεων και των πληροφοριών (με τις οποίες καταγιγίζεται ο σύγχρονος άνθρωπος), η απαίτηση για απόκτηση υψηλότερου επιπέδου εκπαίδευσης και κατάρτισης (για σφαιρική μόρφωση και για παρατεταμένη παραμονή στο εκπαιδευτικό σύστημα και καθιέρωση της «δια βίου» παιδείας), η αναγκαιότητα της ανάπτυξης της κριτικής σκέψης του ανθρώπου, καθώς και της ικανότητάς του να συνθέτει εποικοδομητικά το πλήθος των ερεθισμάτων και εμπειριών που τον κατακλύζουν, η εκμηδένιση των αποστάσεων, η διεθνοποίηση της

οικονομίας (Ράπτης & Ράπτη, 2002). Το νέο περιβάλλον που γεννιέται συνεπάγεται αλλαγές στην πολιτική, στις δομές του κρατικού μηχανισμού, στη νομοθεσία, στην παιδεία, στην ψυχαγωγία και κυρίως αλλαγές στη νοοτροπία αρίστης εκμετάλλευσης των υπαρχόντων πόρων για να μη ζήσουμε το δράμα της καθυστέρησης. Όλο και περισσότερο θα είναι εμφανές ότι το μεγαλύτερο κεφάλαιο επιβίωσης της κοινωνίας θα είναι η εκπαίδευση των πολιτών της και θα πρέπει να βρεθούν εκείνοι οι δίοδοι που θα κατευθύνουν τη γνώση στην κατάλληλη αντιμετώπιση της τεχνολογικής πρόκλησης. Η πληροφορική από απλό εργαλείο που ήταν, καθιερώνεται πλέον σαν πλήρες περιβάλλον λειτουργίας (Τσακαλίδης, 2000).

Η ταχύτερη διάδοση του παγκόσμιου ιστού από το δεύτερο μισό της δεκαετίας και εντεύθεν και σε μεγαλύτερο βαθμό η ενσωμάτωση δυναμικών τεχνολογιών, επέτρεψαν τη δημιουργία πλήθους εφαρμογών για τους περισσότερους τομείς επικοινωνιακών δραστηριοτήτων που εντάσσονται στο πλαίσιο της διαμεσολαβημένης από υπολογιστές επικοινωνίας (Μεϊμάρης, 2007). Τα προϊόντα της Πληροφορικής εξελίσσονται ραγδαία στο να επεξεργάζονται απλές και σύνθετες πληροφορίες και στο να φιλτράρουν κατάλληλα τη σωστή πληροφορία μέσα στο χάος των ψηφιακών δεδομένων. Όλο και περισσότερο θα αναπτύσσονται εργαλεία προσαρμοσμένα στις ατομικές ανάγκες του καθένα τόσο για να διαμορφώνει καλύτερα τον εργασιακό του χώρο όσο και να εκμεταλλεύεται παραγωγικότερα τον ελεύθερο του χρόνο. Δεν είναι πλέον παραλογισμός να ισχυριζόμαστε ότι σε λίγο κάθε εργαζόμενος θα θεωρεί τη χρήση του υπολογιστή τόσο αυτονόητη, όσο θεωρεί σήμερα τη χρήση του ηλεκτρισμού και του τηλεφώνου. Τα εργαλεία που θα έχει ο κάθε εργαζόμενος στη διάθεσή του για να ανταποκρίνεται στην εργασία για την οποία αμείβεται, όπως και για να καταγράφει και να εκφράζει τις προσωπικές του ιδέες θα εξελίσσονται ραγδαία και θα δίνουν τη δυνατότητα στο εργαζόμενο άτομο να αναδεικνύεται σε κυρίαρχο παραγωγικό συντελεστή, περισσότερο σε ατομική βάση και λιγότερο σε συλλογική, προβάλλοντας περισσότερο τις προσωπικές του ιδέες και εμπνεύσεις και λιγότερο τα αποτελέσματα μιας συλλογικής εργασίας. Η τεχνολογία δηλαδή θα αναδεικνύει όλο και περισσότερο την ατομική εργασία (Τσακαλίδης, 2000).

Οι αγορές και η τεχνολογία της πληροφορίας αποτελούν κύριες πηγές επίδρασης στην εκπαιδευτική μεταβολή. Η σύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας και η σύνδεση της ανάληψης εργασιακών ρόλων (ιδιαίτερα για τις

γυναίκες, ως ισότιμα κοινωνικά μέλη) έχει αντίκτυπο στην διαμόρφωση της αυτοεκτίμησης του ατόμου (Giddens, 2002).

Σύμφωνα με την Βιτσηλάκη (2005), πρέπει να αξιοποιηθούν οι ευκαιρίες που παρέχουν οι νέες τεχνολογίες για τη βελτίωση της θέσης της γυναίκας στην κοινωνία, σε όλα τα επίπεδα και σε όλα τα μέρη του κόσμου. Ο στόχος όμως αυτός δεν μπορεί να αφορά την απλή αύξηση των ρυθμών πρόσβασης και αξιοποίησης των ΤΠΕ από τις γυναίκες που υπολείπονται, αλλά να αποσκοπεί στην κριτική ανάλυση των δομών και λειτουργιών εκείνων της κοινωνίας τεχνολογιών και πληροφορίας, που παράγουν και αναπαράγουν ανισότητες τόσο μεταξύ των φύλων, όσο και μεταξύ των άλλων κατηγοριών, ομάδων και τάξεων. Αυτό δεν μπορεί να γίνει ούτε αυτόματα, ούτε από τη μια μέρα στην άλλη αλλά μέσα από συντονισμένες προσπάθειες του κράτους, των κυβερνητικών και μη κυβερνητικών οργανώσεων και άλλων ατόμων και φορέων που έχουν επίγνωση της έμφυλης ανισότητας και που στοχεύουν στην καταπολέμηση της. Επιβάλλεται η προώθηση των πολιτικών απασχόλησης, κατάρτισης και εκπαίδευσης των γυναικών, που θα τους δώσει την ευκαιρία να αποκτήσουν πρόσβαση σε καλύτερες θέσεις εργασίας αλλά και να χρησιμοποιήσουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες τους για να αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες που προσφέρουν οι νέες τεχνολογίες σε όλα τα πεδία της ζωής τους (Πηλαβάκη-Αχιλλέως, 2006).

Κεφάλαιο 3: Ο χώρος της υγείας και οι νέες τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνίας (ΤΠΕ).

Στον εργασιακό χώρο, στον τομέα της υγείας η έλλειψη υποστηρικτικής τεχνολογίας και πληροφοριακών συστημάτων αποτελούν ένα κοινό εμπόδιο για τις αλλαγές, την εφαρμογή του πολιτικού σχεδιασμού και την ανακατασκευή του συστήματος, όπως αναφέρουν οι Durrier-Copp & Wranik (2003), αναφερόμενοι σε δυσκολίες για την αναβάθμιση του συστήματος υγείας του Καναδά. Εκτός από αυτό παρατηρείται το φαινόμενο στην αντίσταση στην εκμάθηση και χρήση των νέων τεχνολογιών από κατηγορίες εργαζομένων. Πιο συγκεκριμένα σε έρευνα των Bruce Bayley, Savitz, Rodriguez, Gillanders & Stoner (2005), φάνηκε πως εμπόδια στο ρόλο των νέων τεχνολογιών σχετικά με την αυτοδιαχείριση θεμάτων υγείας από τους ίδιους τους ασθενείς, τα οποία δυσχεραίνουν την επίλυση ιατρικών θεμάτων, οφείλονται σε εμπόδια στην πληροφόρηση, τη διαδικασία της εργασίας και την κρίση του ατόμου. Πίσω από τα εμπόδια αυτά υπάρχουν βασικές τεχνικές, δομικές και

πολιτιστικές προκλήσεις, που επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα των νέων τεχνολογιών στην επίλυση προβλημάτων που μπορούν να διαχειρίζονται οι ασθενείς. Ο Hobbs (2002), υποστηρίζει πως σύντομα οι νέες τεχνολογίες στο χώρο της φροντίδας υγείας σίγουρα θα αναβαθμίσουν ποιοτικά το επίπεδο παροχής υπηρεσιών υγείας, ειδικά από τις νοσηλεύτριες. Σύμφωνα με τους Alpay & Russell (2002, σ. 137) «η επίδραση των νέων τεχνολογιών θα βοηθήσουν πολύ το πρακτικό έργο των νοσηλευτριών».

Έρευνα των Daim, Tarcan-Tarman, & Basoglu, (2008) καταδεικνύει την εξάπλωση των εμποδίων και το μετριασμό της διαδικασίας. Οι τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνίας χρησιμοποιήθηκαν ώστε να μελετηθούν και να παρουσιαστούν οι καινοτομίες των οργανισμών φροντίδας υγείας. Ένα καινούργιο μοντέλο μελετήθηκε ώστε να συνδεθούν οι παράγοντες που επηρεάζουν την εξάπλωση της χρήσης των τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας στους οργανισμούς φροντίδας υγείας, να μειωθεί η σύγκρουση ανάμεσα στους τομείς του συστήματος και να προάγεται η χρήση των νέων τεχνολογιών τόσο από τα διευθυντικά στελέχη, που ασκούν σχεδιασμό της πολιτικής υγείας, όσο και από τους χρήστες, με στόχο την αποτελεσματική εφαρμογή των νέων τεχνολογιών στο σύστημα υγείας. Εν τούτοις, η αντιλαμβανόμενη ευκολία ή δυσκολία στη χρήση αντιπροσωπεύει το αντιλαμβανόμενο κόστος της χρησιμοποίησης του συστήματος από τα άτομα.

Το όραμα για την αξιοποίηση της τεχνολογίας στον τομέα της υγείας του 21^{ου} αιώνα περιλαμβάνει ένα ανθρωποκεντρικό σύστημα παροχής υπηρεσιών υγείας, με επίκεντρο τον πολίτη. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα όλο και περισσότερα νοσοκομεία να επιδιώκουν τη δημιουργία μεγαλύτερης αξίας για τον πελάτη-ασθενή (Βοζίκης, 2006). Σύμφωνα με τον Feeney (1993), όταν ένας οργανισμός προετοιμάζεται να κάνει αλλαγές, οι αλλαγές αυτές θα πρέπει να ξεκινούν από τον τρόπο που διακινούνται οι πληροφορίες και συνολικά από τον τρόπο που διεξάγεται η επικοινωνία, καθώς αυτή αποτελεί το μεγαλύτερο εργαλείο χρηστικότητας. Τα βήματα που θα πρέπει να ακολουθήσει η διαδικασία της αλλαγής θα πρέπει να είναι μελετημένα και σταδιακά με πρώτη την στοχοθεσία, την διερεύνηση και εκπαίδευση και τέλος την μέτρηση της αποτελεσματικότητας, συμπεριλαμβανομένου και της επαγγελματικής ικανοποίησης.

Αδιαμφισβήτητα, η χρήση Τ.Π.Ε. από τα νοσοκομεία προσφέρει σημαντικά οφέλη. Δίνει τη δυνατότητα στα ιδρύματα να διαχειρίζονται με το σωστό τρόπο και

εύκολα ένα μεγάλο πλήθος στοιχείων. Επίσης, ιδίως με τη χρήση του Διαδικτύου, διευκολύνεται η επικοινωνία ανάμεσα στους ειδικούς και παρέχεται πρόσβαση σε χρήσιμες πληροφορίες ενώ παράλληλα οι όλες διαδικασίες του ιδρύματος γίνονται πιο αποτελεσματικές. Σε επίπεδο νοσοκομείου, η χρήση των Τ.Π.Ε. επηρεάζει το περιβάλλον εργασίας και την αποτελεσματικότητα της όλης επιχειρηματικής διαδικασίας. Τα στοιχεία των ασθενών είναι πολύ πιο γρήγορα διαθέσιμα στους χρήστες καθώς είναι προσβάσιμα από οποιοδήποτε χώρο εργασίας μέσα στο νοσοκομείο, οποιαδήποτε στιγμή. Επίσης, όσον αφορά στην οργάνωση του νοσηλευτικού ιδρύματος αυτή βελτιώνεται μέσα από την μεγαλύτερη πρόσβαση στα στοιχεία καθώς και από τον καλύτερο έλεγχο και σχεδιασμό της επιχειρηματικής διαδικασίας. Παράλληλα, βελτιώνεται η όλη διαχείριση του ιδρύματος και γίνεται πιο εύκολη η λογιστική παρακολούθηση όλων των δραστηριοτήτων. (Γιαννακοπούλου, 2007).

Έρευνα του Fairey (2003), σχετικά με την ανάπτυξη στρατηγικής προγράμματος εισαγωγής των νέων τεχνολογιών στο σύστημα υγείας στις Η.Π.Α., αναφέρει πως οι περιοχές του συστήματος που χρειάζονται δομική αλλαγή περισσότερο με προσοχή παρά με τεχνικό εξοπλισμό, είναι οι πεποιθήσεις των κλινικών που απαρτίζουν το σύστημα, η εμπλοκή των ασκούντων εκτελεστική εξουσία και ο φόβος της αποτυχίας, καθώς οι αλλαγές προτείνεται να γίνουν σε δομικό (με την εισαγωγή πληροφοριακών συστημάτων για τη στήριξη του έργου των κλινικών επιστημόνων), οργανωτικό και συμπεριφορικό επίπεδο (με τη μη εμπλοκή των κλινικών λόγω φόβου αποτυχίας στην ικανότητα της χρήσης).

Στοιχεία που εμφανίζονται σε έρευνα της Gesensway (1995), πάνω από το 90% των διευθυντικών στελεχών σε νοσοκομεία στις Η.Π.Α. δήλωσε ότι η βελτίωση των συστημάτων πληροφόρησης, που συνδέουν τους φορείς παροχής υπηρεσιών και γενικά οι πράξεις μηχανοργάνωσης είναι προτεραιότητα για το εγγύς μέλλον. Το σκεπτικό για τη διεύρυνση και αναβάθμιση των συστημάτων πληροφοριών οφείλεται σε μεγάλο βαθμό από τις απαιτήσεις μιας νέας ανταγωνιστικής αγοράς. Η μηχανοργάνωση της υγειονομικής περίθαλψης είναι αναγκαία ώστε οι ειδικοί να βελτιώσουν την ικανότητά τους να διαχειρίζονται θέματα περίθαλψης. Άλλοι στόχοι – όπως η ενίσχυση της υποστήριξης της λήψης αποφάσεων από κλινικούς, με την ενσωμάτωση δεδομένων και τη σύνδεση με τα τοπικά δίκτυα που σχηματίζονται μέσω των νέων τεχνολογιών - έρχονται να θεωρηθούν ως αναγκαίοι για τη βελτίωση της παραγωγικότητας και τη μείωση της επικάλυψης των υπηρεσιών. Αποτέλεσμα

αυτών θα είναι να επωφεληθούν οι γιατροί σε μακροπρόθεσμη βάση αφού θα βοηθηθούν μέσω των εργαλείων υποστήριξης (προγράμματα υπενθύμισης, αλληλεπίδρασης φαρμάκων, κ.α.) και οι ασθενείς τους θα είναι πιο υγιείς.

Τα πληροφοριακά συστήματα δίνουν τη δυνατότητα αυτοματοποίησης μεγάλου αριθμού διαδικασιών [π.χ. χρεώσεων, αποτελεσμάτων, χρεώσεως υλικού, παραγγελιών, μηχανογραφική διαχείριση του φακέλου του ασθενούς, ιατρική πληροφορία ασθενή (συμπεριλαμβανομένων του ιστορικού, στοιχείων κλινικής εξέτασης, αποτελεσμάτων παρακλινικών εξετάσεων, στοιχεία απεικονιστικών εξετάσεων, πορίσματα και διαγνώσεις)], κ. α. Η σχεδιαζόμενη πολιτική για την εφαρμογή των Τ.Π.Ε. στον χώρο της υγείας στοχεύει στην αξιοποίηση της σύγχρονης τεχνολογίας για την υποστήριξη της επιχειρούμενης μεταρρύθμισης στο χώρο της υγείας και πρόνοιας στην Ελλάδα.

Τα κύρια χαρακτηριστικά της ηλεκτρονικής υγείας είναι:

- Αποδοτικότητα (Efficiency).
- Βελτίωση της ποιότητας περίθαλψης- Επιστημονική τεκμηρίωση (Evidence based).
- Ενδυνάμωση πολιτών και ασθενών.
- Ενίσχυση της αλληλεπίδρασης.
- Συνεχής εκπαίδευση.
- Διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφορίας.
- Επέκταση της εμβέλειας της ιατρικής περίθαλψης.
- Ασφάλεια.
- Ισότητα.

Στα παραπάνω πλαίσια, αναμένεται στο μέλλον το Πληροφοριακό Περιβάλλον των νοσοκομείων να κινηθεί προς την κατεύθυνση της περαιτέρω ενσωμάτωσης και αξιοποίησης των τεχνολογιών Διαδικτύου καθώς και Ηλεκτρονικού Επιχειρείν (e-Business). (Ευρωβαρόμετρο, e-Health Conference, Cork, 2004).

Σήμερα, σύμφωνα με το «Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Υγείας (ΟΠΣΥ) & Υπηρεσίες ΤΠΕ του Γ΄ Πε.Σ.Υ.Π. Αττικής», η μελέτη για τη χρήση τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών στον τομέα υγείας και πρόνοιας προβλέπει πως μέσω του ΟΠΣΥ θα παρέχεται η δυνατότητα της ασφαλούς και εμπιστευτικής πρόσβασης του πολίτη σε δίκτυα πληροφοριών (online πληροφόρηση

πολιτών, πρόσβαση σε online ραντεβού), της κατάλληλης υποδομής και στοιχείων ηλεκτρονικού φακέλου υγείας και ηλεκτρονικών υπηρεσιών (πχ ραντεβού, έκδοση πιστοποιητικών, ηλεκτρονικό παραπεμπτικό), καθώς και της αύξησης της ταχύτητας εξυπηρέτησης των εξεταζομένων και νοσηλευομένων πολιτών μέσω αντικατάστασης χειρόγραφων διαδικασιών με ηλεκτρονικές (πχ ηλεκτρονικό παραπεμπτικό – διαχείριση αποτελεσμάτων εξετάσεων), (ΑΤΛΑΝΤΙΣ & VIDA VO A.E., 2007). Κάποια από τα προβλήματα και τα κρίσιμα θέματα της βιωσιμότητας του έργου αυτού αφορούν την εκπαίδευση αλλά και υποστήριξη των χρηστών, την αποδοχή και κατανόηση της αναγκαιότητας του έργου από τους χρήστες και τα στελέχη των μονάδων υγείας και, τέλος, τη στήριξη της πολιτείας σε στρατηγικό και διοικητικό επίπεδο, ενώ επιδιώκονται: ενδυνάμωση του επαγγέλματός του επιστημονικού και διοικητικού προσωπικού μέσω κατάλληλων τεχνολογικών υποδομών και εφαρμογών ιατρικής πληροφορικής για πρόληψη, διάγνωση και θεραπεία, για τη διαχείριση της καθημερινής εργασίας τους αλλά και για την προώθηση των ερευνητικών δραστηριοτήτων τους ενώ, όσον αφορά τη διοίκηση των μονάδων υγείας, ενοποίηση, συστηματική παρακολούθηση, διαχείριση και έλεγχος των επιχειρησιακών δεδομένων και κατάλληλα μέσα υποστήριξης διοικητικών αποφάσεων για την παρακολούθηση των δεικτών υγείας, τη χάραξη στρατηγικής και πολιτικών με έμφαση στην πρόληψη και προαγωγή της υγείας και τη δυνατότητα εξορθολογισμού των δαπανών. (ΑΤΛΑΝΤΙΣ & VIDA VO A.E., 2007).

Η αξία ενός συστήματος πληροφορικής βρίσκεται στην απλότητα διαχείρισης μιας πολύπλοκης διαδικασίας η οποία όχι μόνο είναι πραγματική αλλά έχει και πρόσθετα χαρακτηριστικά όπως επαναληψιμότητα, προβλεψιμότητα, μηχανιστικότητα, διάθεση μη παραγωγικού εργατοχρόνου. Συγκεκριμένοι δείκτες διευκολύνουν μια τέτοια προσέγγιση:

- **Χρηστικότητα:** Οι εφαρμογές θα πρέπει να είναι ελκυστικές προς το ανθρώπινο δυναμικό που θα κληθεί να τις χρησιμοποιήσει.
- **Αποδοτικότητα/Αποτελεσματικότητα:** Οι εφαρμογές θα πρέπει να έχουν ορατό αντίκτυπο στις διαδικασίες της μονάδας υγείας, τόσο για τον εργαζόμενο/χρήστη των υπηρεσιών όσο και για τη διοίκηση.
- **Οικονομική αποδοτικότητα:** Οι εφαρμογές θα πρέπει να είναι οικονομικά συμφέρουσες, όχι τόσο από την άποψη της αξίας απόκτησης μιας εφαρμογής,

όσο από τα οικονομικά οφέλη που θα προκύψουν λόγω της αρτιότερης διαχείρισης πόρων.

- *Ασφάλεια & Εμπιστευτικότητα*: Οι εφαρμογές θα πρέπει να συνδυάζουν τη διαθεσιμότητα, την εμπιστευτικότητα και την ακεραιότητα της διαχείρισης των πληροφοριών. Σε αυτό το πλαίσιο θα πρέπει να εμποδίζουν τη μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση, είτε αυτή είναι τυχαία είτε προκλητή, στα δεδομένα που αποθηκεύουν/διαχειρίζονται. (Γιαννακοπούλου, 2007).

Τέλος, σκοπός μελέτης των Παπαδημητρίου, Αρβανίτη & Τρικαλιώτου (2003), ήταν να διερευνηθεί, αν οι νέες τεχνολογίες έχουν εφαρμογή στα νοσοκομεία της χώρας μας, αν οι νοσηλευτές και οι βοηθοί νοσηλευτές γνωρίζουν να τις χρησιμοποιούν και αν πιστεύουν ότι η χρήση τους είναι απαραίτητη για καλύτερη παροχή φροντίδας υγείας. Προκύπτει, ότι το 40% του νοσηλευτικού προσωπικού αναφέρει, ότι υπάρχουν υπολογιστές στο τμήμα που εργάζεται, και μόνο το 28% γνωρίζει να τους χρησιμοποιεί. Το 73%, πιστεύει, ότι η χρήση των υπολογιστών βοηθά στην ανεύρεση πληροφοριών, για ασθενείς που έχουν νοσηλευτεί σε άλλα ιδρύματα, το 84% ότι ενισχύεται η έρευνα στη Νοσηλευτική και το 91% ότι είναι απαραίτητος ο εξοπλισμός των υπηρεσιών υγείας με υπολογιστές. Το επίπεδο εκπαίδευσης (Π.Ε.-Τ.Ε.) φαίνεται ότι επηρεάζει με στατιστική σημαντικότητα τις γνώσεις και τις θέσεις για την τηλενοσηλευτική και την πληροφορική στη Νοσηλευτική ($P < 0,01$). Στα συμπεράσματα της έρευνας αναφέρεται πως το νοσηλευτικό προσωπικό πιστεύει ότι η σωστή χρήση της τεχνολογίας επιφέρει και θα επιφέρει σημαντική εξέλιξη στη Νοσηλευτική και υπερασπίζει την εισαγωγή νέων τεχνολογιών διότι πιστεύει ότι οι επιπτώσεις θα είναι θετικές για τους ασθενείς αλλά και για τους ίδιους.

Συμπερασματικά, τα πληροφοριακά συστήματα που υλοποιούνται καλύπτουν ευρύτατο πεδίο εφαρμογής των διαδικασιών των Μονάδων Υγείας (όπως Διοικητικο-οικονομική διαχείριση, διαχείριση ασθενών, στοιχεία Ιατρικού Φακέλου, Εφοδιαστική Αλυσίδα, Πληροφοριακά Συστήματα Εργαστηρίων, Διαχείριση Βιοϊατρικής Τεχνολογίας) και υποστηρίζουν τα διεθνή πρότυπα διαλειτουργικότητας καθώς και την κεντρική διαχείριση δεδομένων όπως Ενιαίος Αριθμός Μητρώου Ασθενή, κοινές κωδικοποιήσεις, ενοποίηση οικονομικών στοιχείων και ενιαίες προμήθειες, δημιουργώντας έτσι τις κατάλληλες προϋποθέσεις για τη μελλοντική

υλοποίηση ολοκληρωμένου Ηλεκτρονικού Φακέλου Υγείας ασθενών και το ενιαίο πλαίσιο διοικητικής πληροφόρησης σε εθνικό επίπεδο, σε πλήρη ευθυγράμμιση με τους στρατηγικούς στόχους της Πολιτείας. (ΑΤΛΑΝΤΙΣ & VIDAVO A.E., 2007).

Κεφάλαιο 4: Αντίσταση στη χρήση των νέων τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας (ΤΠΕ).

«Η ανάπτυξη της τεχνολογίας των υπολογιστών έχει προχωρήσει παράλληλα με την εξέλιξη και είναι σύνηθες να τίθεται σε αμφισβήτηση όλο το φάσμα των ανθρώπινων ικανοτήτων» (Delaney, 1989, σ. 601).

Η αντιμετώπιση των νέων τεχνολογιών από τους διδασκόμενους με επιφύλαξη, αν και ως μέσο διδασκαλίας οι νέες τεχνολογίες είναι αρκετά διαδεδομένες σε χρήση στη διδασκαλία σε πανεπιστήμια, είναι το συμπέρασμα μελετών των Walters και Necessary (1996). Η παρατηρούμενη αρνητική στάση των χρηστών της τεχνολογίας έναντι των Η/Υ αναφορικά με τη χρήση τους εμφανίζονται σε έρευνες των Corston και Colman (1996) και του Markoulides (1996). Αν και οι επιστήμονες δεν έχουν καταλήξει σε κάποιο συμπέρασμα σχετικά με τη διαφορά στη διαμόρφωση των στάσεων για τη χρήση της τεχνολογίας, παράγοντες όπως η ηλικία των χρηστών και η προηγούμενη εμπειρία τους στη χρήση φαίνονται να κατέχουν σημαντικό ρόλο (Barbrow, Jeong & Parkw, 1996; Seyal, Rahim, & Rahman, 2002), ενώ από άλλους ερευνητές ο παράγοντας ηλικία δεν φαίνεται να επηρεάζει τη διαμόρφωση των στάσεων για τη χρήση της τεχνολογίας, περισσότερο φαίνεται να επηρεάζουν το περιβάλλον μάθησης και οι μέθοδοι διδασκαλίας (Cates & McNaull, 1993, Walters & Necessary, 1996). Η ερμηνεία του τρόπου με τον οποίο δεχόμαστε τη χρήση ενός νεότερου εργαλείου σχετίζεται με τη λογικο-συναισθηματική προδιάθεση και τη στάση του ατόμου και των ομάδων (Ράπτης & Ράπτη, 2002). Σε έρευνα της Κοντογιαννοπούλου-Πολυδωρίδη (2003) στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση αποδείχτηκε πως οι μαθητές, που χρησιμοποιούσαν Η/Υ, έδειξαν μεγαλύτερο ενδιαφέρον και σημείωσαν υψηλότερες επιδόσεις με θετική αλλαγή της στάσης τους προς τις θετικές επιστήμες, ενώ επιβεβαιώθηκε η υπόθεση πως μαθητές που διδάχτηκαν με τη χρήση υπολογιστών ανέπτυξαν θετική στάση ως προς τη χρήση των Η/Υ στη διδασκαλία. Σε έρευνες των Ζεμπύλα, Θεοδώρου και Παυλάκη (2007), σε εξ

αποστάσεως μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών στην Κύπρο, εντοπίστηκαν θετικές, αμφιθυμικές και αρνητικές συναισθηματικές καταστάσεις των φοιτητών, από τις οποίες ως πηγές των αρνητικών θεωρήθηκαν μεταξύ άλλων, η μη εξοικείωση των φοιτητών με την τεχνολογία και η ανεπαρκής επικοινωνία των φοιτητών τόσο μεταξύ τους όσο και με τον καθηγητή, ενώ ως πηγή των αμφιθυμικών συναισθημάτων θεωρήθηκε ο συνδυασμός των φοιτητικών υποχρεώσεων σχετικά με τις δυνατότητες που τους παρέχει ή δεν τους παρέχει η ηλεκτρονική εξ αποστάσεως μάθηση.

Η επιτυχία της χρήσης των υπολογιστών σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα εξαρτάται κατά ένα μεγάλο μέρος από τη στάση διδασκόντων και διδασκομένων απέναντι τους (Σιώζος, Παλαιγεωργίου & Κωνσταντάκης, 2004).

Σημαντική συμβολή στην έρευνα των στάσεων των διδασκομένων απέναντι στους Η/Υ σημειώνεται από τον Selwyn, με την έρευνα που δημοσίευσε το 1997, σχετικά με την επιβεβαίωση θεωρητικών παραμέτρων για τις στάσεις των μαθητών ως προς τους Η/Υ. Ο ίδιος ο Selwyn υποστηρίζει ότι η συγκεκριμένη κλίμακα μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την καταγραφή των στάσεων ως προς τους υπολογιστές σε διαφορετικά εκπαιδευτικά επίπεδα αξιολογώντας τις στάσεις των παιδιών ανάλογα με το φύλο και το κοινωνικο-οικονομικό τους επίπεδο. Το ερωτηματολόγιο του Selwyn μεταφράστηκε στα ελληνικά από έλληνες ερευνητές (Αντωνίου, Πάτση, Μπεμπέτσος & Υφαντίδου, 2006), ελέγχθηκε ως προς τη δομική εγκυρότητα και την αξιοπιστία του και χρησιμοποιήθηκε σε έρευνα με δείγμα μαθητών ηλικίας 17 ± 2 ετών. Η κλίμακα που διαμορφώθηκε περιελάμβανε τέσσερις υποκλίμακες: τη συναισθηματική επίδραση, την αντιλαμβανόμενη χρησιμότητα, τον αντιλαμβανόμενο έλεγχο και το στοιχείο της συμπεριφοράς. Άλλοι ερευνητές (Richter, Naumann & Groeben, 2000), μελέτησαν ερωτηματολόγιο κατασκευασμένο για πανεπιστημιακούς φοιτητές με οκτώ κλίμακες και διαχωρισμό σε τρεις κατηγορίες, που είχε εγκυρότητα αλλά έχριζε περαιτέρω διερεύνησης.

Έρευνες που εξέτασαν τον παράγοντα του φύλου σχετικά με τις στάσεις ως προς τους υπολογιστές κατέληξαν σε μικτά συμπεράσματα (Αντωνίου & συν, 2006). Ο παράγοντας του φύλου σε κάποιες έρευνες δεν βρέθηκε να παρουσιάζει διαφορές (Nash & Moroz, 1997; Αντωνίου & συν, 2006), ενώ σε άλλη (Schumacher & Moharan, 2001), λόγω της μικρότερης εμπειρίας των κοριτσιών στη χρήση του υπολογιστή, το θηλυκό φύλο εκπροσωπείται από αρνητικές στάσεις. Η συμβολή των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση είναι ένα ενδιαφέρον θέμα για διερεύνηση, που

διαρκώς θα μας τροφοδοτεί με νέα γνώση και που θα συνοδεύει την πράξη και το πεδίο των εφαρμογών σε πολλούς τομείς του καθημερινού βίου.

Σε έρευνα της Wagner (1993), επιχειρείται η προσέγγιση της οπτικής των νοσηλευτριών σε σχέση με τη θεώρηση των νέων τεχνολογιών σχετικά με το φύλο. Ο μετασχηματισμός στις πρακτικές χρήσης που επιδιώκεται, λαμβάνει υπόψιν του τρεις παράγοντες που είναι η διαφορετικότητα των γυναικών σε ενδιαφέροντα και φιλοδοξίες, τα αναγνώσματα για την χρήση των νέων τεχνολογιών που βασίζονται στην προϋπάρχουσα γνώση και τέλος οι κοινωνικές πρακτικές που επικρατούν στο χώρο εργασίας (με την τεχνολογία να ενέχει μια ήδη διαμορφωμένη άποψη για τη δυσκολία της).

Το 1996, οι Kim & Kim, σε έκθεση τους θεωρούν δύο μεταβλητές, την αποτελεσματικότητα και τη δυνατότητα συνεργασίας καθοριστικούς παράγοντες της προθυμίας να υιοθετήσουν μια καινοτομία τόσο για το άτομο όσο και ανά ομάδα. Οι συντάκτες της θέσης υποστηρίζουν ότι η πρόθεσή κάποιου να υιοθετήσει μια καινοτομία είναι εξαρτώμενη από την ευνοϊκή ή την αρνητική στάση απέναντι στην καινοτομία και της απόφασης του ατόμου να υιοθετήσει πρόθυμα μια νέα πρακτική που προορίζεται για μια συμπεριφορά. Ομοίως, και για μία νοσηλευτική μονάδα που μπορεί να είναι πρόθυμη να υιοθετήσει μια καινοτομία.

Σε άρθρο της Kearns (2000), δηλώνεται πως τα άτομα από το νοσηλευτικό προσωπικό έχουν στενή σχέση με την τεχνολογία που εμπλέκεται στη φροντίδα του ασθενούς για δεκαετίες, ενώ άλλες σημαντικές πτυχές του έργου τους, ειδικά κίνηση εγγράφων και επικοινωνία έχουν παραμείνει, κατά κανόνα, συνδεδεμένα με την πένα και χαρτί, την κατά πρόσωπο με πρόσωπο επικοινωνία, ή το τηλέφωνο.

Οι Coover και Delcourt (1992) αναφέρουν ότι από το 1982, η χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών και συστημάτων πληροφοριών για μια νοσοκόμα της καθημερινής εργασίας έχει καταστεί κοινότοπο. Εξαιτίας αυτού του γεγονότος και επειδή η εφαρμογή των συστημάτων αυτών γίνεται τόσο γρήγορα, δαπανάται λίγος χρόνος για την αξιολόγηση ή τη διεξαγωγή έρευνας για τον αντίκτυπο στις επιδόσεις απασχόλησης.

Σήμερα, περισσότεροι νοσηλευτές έχουν πρόσβαση σε υπολογιστές και στο σπίτι και στην εργασία, ενώ με αύξηση των δεξιοτήτων προβλέπεται ταυτόχρονη μείωση του άγχους. Αναμένεται, η εισαγωγή στη χρήση υπολογιστή, φυσικά να αλλάξει τη στάση και το φόβο που σχετίζονται με τη χρήση του υπολογιστή (Kearns, 2000).

Έρευνα των Tannery, Wessel, Epstein, & Gadd (2007) σε δείγμα 573 νοσηλευτριών το 2001, έδειξε πως αυτές που χρησιμοποίησαν περισσότερο την αναζήτηση πληροφοριών σχετικών με ηλεκτρονικές πηγές για την φροντίδα των ασθενών τους, βελτίωσαν την επαγγελματική ικανοποίησή τους κυρίως με την εκτύπωση βιβλίων- οδηγών ή περιοδικών από την ηλεκτρονική βιβλιοθήκη. Μετά από ένα χρόνο, οι νοσηλεύτριες κινητοποιήθηκαν και χρησιμοποίησαν τις ηλεκτρονικές πηγές σε ποσοστό 20 % περισσότερο, καταγράφοντας έτσι τη σύνδεση της νέας γνώσης βασισμένη στην ηλεκτρονική πληροφορία με την αλλαγή της συμπεριφοράς σε κάποιες από αυτές.

Έρευνα του Park (2003), δείχνει πως πολλοί παράγοντες επηρεάζουν την αποδοχή των νέων τεχνολογιών από τις νοσηλεύτριες. Αυτοί είναι οι στάσεις, η πίεση του χρόνου, η αυτοαξία και η εκπαίδευσή τους. Ο Hobbs (2002), πιστεύει πως οι νοσηλεύτριες φέρουν αντίσταση στην χρησιμοποίηση των νέων τεχνολογιών κατά την φροντίδα του ασθενή. Σύμφωνα με τον Johnson (2001), η άγνοια των πλεονεκτημάτων που προκύπτουν από τη χρήση των νέων τεχνολογιών από τις νοσηλεύτριες είναι ένας από τους λόγους για την αρνητική στάση τους απέναντι στο εργαλείο αυτό. Άλλος λόγος είναι η κατανόηση του βαθμού της αναγκαιότητας της αλλαγής του τρόπου εργασίας.

Έρευνα των Barsky, Thoresen, Warren & Kaplan, (2004) σε σχέση με το επαγγελματικό άγχος κατέδειξε πως χρειάζονται περαιτέρω διερεύνηση περισσότερο παράγοντες που σχετίζονται με το περιβάλλον ή τη λειτουργία των ομάδων εργασίας, παρά με ενδογενή χαρακτηριστικά όπως η προσωπικότητα. Το 1988, σύμφωνα με το Lange αναφέρθηκαν 15-ίtem κλίμακας «άγχους λόγω του υπολογιστή» με σκοπό τον εντοπισμό εκείνων που θα μπορούσαν να συμβάλλουν στη λειτουργία και τη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών, και κατ' αυτόν τον τρόπο, θα μπορούσαν να αποτελέσουν μέρος μιας ειδικής ομάδας να ξεπεράσουν το άγχος ή φόβο. Η κλίμακα, που αναπτύχθηκε από το Feeg, το 1985 (σύμφωνα με την Kearns, 2000), ορίζει ότι το άγχος ως μια «γενική και λεπτή αίσθηση της ψυχολογικής δυσφορίας που βιώνεται από ένα αρχάριο χρήστη του υπολογιστή στην αρχική εισαγωγή στον υπολογιστή και συνοδεύεται από ήπιες έως μέτριες σωματικές και ψυχολογικές συμπεριφορές του φόβου ή αρνητισμού απέναντι υπολογιστές». Ο φόβος αυτός μπορεί να οδηγήσει σε ανάπτυξη μιας τακτικής κωλυσιεργίας για την τεχνολογία και την αγανάκτηση.

Η Kearns (2000), αναφερόμενη σε έρευνα των Coover και Delcourt (1992) που σκοπό είχε τη διερεύνηση των συμπεριφορών από 210 νοσηλεύτριες απέναντι

στους υπολογιστές, έγραψε: διαπιστώθηκε ότι ο Η/Υ ως εργαλείο θα μπορούσε να εφαρμοστεί με επιτυχία και με αξιοπιστία. Επίσης βρήκαν ότι, τεχνικά περιβάλλοντα έναντι μη τεχνικών, είχε μια ελαφρά θετικό αντίκτυπο για τη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών. Επίσης, η δυνατότητα πρόσβασης σε υπολογιστές στο γραφείο ή στο σπίτι, είχε επιπτώσεις για το ενδιαφέρον για τους υπολογιστές, ενώ οι δημογραφικοί παράγοντες όπως η ηλικία, το νοσηλευτικό επάγγελμα και τα χρόνια προϋπηρεσίας δεν ήταν παράγοντες πρόβλεψης της συμπεριφοράς απέναντι υπολογιστές. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η πλειοψηφία (95%) των νοσηλευτών δεν είχε οποιαδήποτε επαφή με τα μεγάλης κλίμακας συστήματα πληροφόρησης στην καθημερινή τους εργασία. Η μελέτη υπογράμμισε την ανάγκη για περαιτέρω έρευνα σε συμπεριφορές απέναντι στους υπολογιστές με πρόσθετη μελέτη για ικανότητες, και / ή αντιληπτή ικανότητα και σε άλλες ομάδες.

Σύμφωνα με τον Kaminski (2007), ο Timmons, το 2003, αναφέρει πέντε μοναδικές κατηγορίες αντίστασης στη χρήση Η/Υ. Οριοθετεί την αντίσταση των πέντε τύπων: α') Η παθητική αντίσταση (αποτυχία να συνεργαστεί), β') Η δυσφήμιση γ') Η υποτιθέμενη ανικανότητα να λειτουργήσει το σύστημα δ') Τα στοιχεία σαμποτάζ και ε') Η άρνηση να χρησιμοποιηθεί το σύστημα.

Σύμφωνα με τον Davis το 1993, (Σιώζος, Παλαιγεωργίου & Κωνσταντάκης, 2004), «ανεξάρτητα από το πόσο εξεζητημένη και αποτελεσματική είναι μια τεχνολογία, η αποτελεσματική εφαρμογή της εξαρτάται από το κατά πόσο οι χρήστες έχουν θετική στάση απέναντί της».

Σε έρευνα σχετική με τις στάσεις των ιατρών για τους Η/Υ (Μπίρης, 2006) φαίνεται πως η εξοικείωση με το διαδίκτυο και τις υπηρεσίες ηλεκτρονικού ταχυδρομείου βρίσκονται σε χαμηλό επίπεδο. Βεβαίως, αυτό το στοιχείο έρχεται σε συμφωνία με την κοινά διαπιστωμένη χαμηλότατη διείσδυση της χρήσης του διαδικτύου στο γενικό πληθυσμό στην Ελλάδα. Ένα άλλο ενδιαφέρον εύρημα είναι ότι το διοικητικό προσωπικό είναι ιδιαίτερα εξοικειωμένο, τουλάχιστον με τη χρήση του υπολογιστή και προγραμμάτων όπως τα λογιστικά φύλλα και εξειδικευμένα λογιστικά προγράμματα και βάσεις δεδομένων. Είναι επίσης το μέρος εκείνο του προσωπικού με τη μέγιστη πρόσβαση σε υπολογιστές και υποτυπώδεις, έστω, διαδικτυακές ή τοπικού δικτύου υπηρεσίες. Ένα άλλο σημαντικό και πιθανώς αναμενόμενο στοιχείο που αναδύθηκε από την έρευνα είναι ότι τα μέλη του προσωπικού που πλησιάζουν σε ηλικία συνταξιοδότησης (νοείται εδώ ως τέτοια και μία απόσταση έως 10 – 15 έτη από το συντάξιμο όριο) δείχνουν ιδιαίτερα απρόθυμα

να πάρουν το τρένο της πληροφορικής, το οποίο εκτιμούν ότι έχουν χάσει. Ακόμη, δεν βρίσκονται σε θέση να εκτιμήσουν τα οφέλη και φαίνεται ότι εκτιμούν πως τα κόστη που καλούνται να καταβάλουν σε χρόνο και κόπο είναι πολύ μεγαλύτερα. Πιθανότατα όμως υφέρπει και ένας φόβος απέναντι στο αντικείμενο της πληροφορικής τεχνολογίας. Από την άλλη πλευρά, τα νεότερα μέλη του προσωπικού, έχουν πολύ καλύτερες προοπτικές να ασπαστούν με επιτυχία τη «νέα» τεχνολογία (Μπίρης, 2006).

Το επίπεδο της σημερινής τεχνολογικής ανωριμότητας, απεικονίζει περιοχές των αιτημάτων σαν έναν παράγοντα επηρεασμού και αποδοχής του χρήστη (Vagelatos & Sarivougioukas, 2004).

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΙΙΙ. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Κεφάλαιο 5: Στοιχεία της έρευνας

5. 1. Σκοπός της έρευνας

Σκοπό της συγκεκριμένης έρευνας αποτέλεσε η διερεύνηση δημογραφικών παραγόντων (φύλο, ηλικία, οικογενειακή κατάσταση, αριθμός τέκνων, βαθμίδα εκπαίδευσης, δεκαετία έτους πρώτης αποφοίτησης, κατοχή άλλου πτυχίου, ειδικότητα στο χώρο εργασίας, τομέα εργασίας στο νοσοκομείο, μονιμότητα στο χώρο εργασίας, έτη προϋπηρεσίας, υπαλληλική κατηγορία, υπηρεσία σε θέση αυξημένης ευθύνης, απαίτηση χρήσης Η/Υ στη θέση εργασίας, χρήση Η/Υ στη θέση εργασίας, πρόθεση για χρήση Η/Υ στη θέση εργασίας, πεποίθηση για διευκόλυνση του έργου εργασίας μέσω της χρήσης Η/Υ στη θέση εργασίας, κατοχή πιστοποίησης της γνώσης ΤΠΕ και τέλος χρήση Η/Υ στο σπίτι) σε σχέση με τις στάσεις των εργαζομένων για τις ΤΠΕ, για να διαπιστωθούν πιθανές διαφορές.

5. 2. Σημαντικότητα της έρευνας

Στην παρούσα έρευνα έγινε προσπάθεια να μελετηθεί η σχέση δημογραφικών παραγόντων με τις πεποιθήσεις των εργαζομένων για τη χρήση της τεχνολογίας της πληροφορίας και επικοινωνίας στο χώρο εργασίας τους. Η απουσία αντίστοιχων ερευνών στον Ελληνικό χώρο κάνει σημαντική μια τέτοια έρευνα λόγω των αποτελεσμάτων της, τα οποία θα μπορούσαν να αποτελέσουν οδηγό για την περαιτέρω διερεύνηση του θέματος σε άλλα γενικά ή ειδικά τμήματα πληθυσμών, καθώς ο ρόλος των προς διερεύνηση παραγόντων σχετίζεται πιθανών με τη διαμόρφωση στάσεων των εργαζομένων ως προς την χρήση της νέας τεχνολογίας, τόσο στο χώρο της εργασίας τους όσο και ως χρηστικό εργαλείο στην καθημερινή τους ζωή εκτός του χώρου εργασίας. Η σπουδαιότητα της έρευνας, που σχετίζεται με την καταγραφή στάσεων των εργαζομένων απέναντι στη διαχείριση των νέων τεχνολογιών, έχει απώτερο σκοπό τις προτάσεις για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας των εργαζομένων και την περαιτέρω βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών στο χώρο της υγείας μέσω της χρήσης των νέων τεχνολογιών (Η/Υ).

5. 3. Περιορισμοί

Η χορήγηση ερωτηματολογίων (όπως και των συγκεκριμένων ερωτηματολογίων που χρησιμοποιήθηκαν στην έρευνα) έχει το σοβαρό μειονέκτημα ότι δεν επιτρέπει κανέναν άμεσο έλεγχο στον τρόπο με τον οποίο ο εξεταζόμενος συμπληρώνει το ερωτηματολόγιο, με αποτέλεσμα οι απαντήσεις του εξεταζόμενου να εξαρτώνται από τη διάθεση συνεργασίας και το βαθμό ειλικρίνειάς του.

Δεν μπορεί να εξετασθεί η ψυχολογική και πνευματική κατάσταση των εξεταζομένων ούτε είναι δυνατόν να αξιολογηθεί το επίπεδο κατανόησης των ερωτήσεων από αυτούς (αν και θα προηγηθεί επεξήγηση των πιθανών ερωτήσεων, το περιεχόμενο των οποίων, θα ζητηθεί να γίνει με διευκρινήσεις πιο κατανοητό).

5. 4. Οριοθετήσεις

Στην έρευνα έλαβαν μέρος εργαζόμενοι εκτός κάποιων τμημάτων του νοσοκομείου, οι οποίοι λόγω φόρτου εργασίας και έλλειψης χρόνου, δεν συμμετείχαν στην έρευνα. Τα τμήματα αυτά είναι οι καρδιολογικές μονάδες και τα εξωτερικά ιατρεία του νοσοκομείου.

5. 5. Ορισμοί

Στάση: (προς κάποιο αντικείμενο, κάποια ιδέα, ή κάποιο πρόσωπο) νοείται ένα διαρκές σύστημα με γνωστικό στοιχείο, συναισθηματικό στοιχείο και με κάποια τάση ως προς την έκφραση της συμπεριφοράς (Γεώργας, 1995).

Τεχνολογίες πληροφορίας επικοινωνίας (ΤΠΕ): Οι τεχνολογίες που βασίζονται στην πληροφορική. Ο όρος καθορίζει τον τομέα της αυτόματης επεξεργασίας της πληροφορίας και χρησιμοποιείται για να δηλώσει μεμονωμένα αλλά και αλληλένδετα, τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές (H/Y- computers), τα βίντεο, τις τηλεπικοινωνίες, και τη χρήση όλων αυτών στην αποθήκευση και μετάδοση πληροφοριών καθώς και τη δυνατότητα επικοινωνίας μεταξύ ανθρώπων ή ανθρώπων μηχανών (Ράπτης & Ράπτη, 2002).

5. 6. Μηδενικές υποθέσεις

Ho1: Δεν υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των πεποιθήσεων για τις νέες τεχνολογίες και του φύλου.

Ho2: Δεν υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των πεποιθήσεων για τις νέες τεχνολογίες και της ηλικίας.

Ho3: Δεν υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των πεποιθήσεων για τις νέες τεχνολογίες και της οικογενειακής κατάστασης.

Ho4: Δεν υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των πεποιθήσεων για τις νέες τεχνολογίες και του αριθμού τέκνων.

Ho5: Δεν υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των πεποιθήσεων για τις νέες τεχνολογίες και της βαθμίδας εκπαίδευσης.

Ho6: Δεν υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των πεποιθήσεων για τις νέες τεχνολογίες και του έτος πρώτης αποφοίτησης.

Ho7: Δεν υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των πεποιθήσεων για τις νέες τεχνολογίες και της αποφοίτησης από άλλη σχολή.

Ho8: Δεν υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των πεποιθήσεων για τις νέες τεχνολογίες και της ειδικότητας στο χώρο εργασίας.

Ho9: Δεν υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των πεποιθήσεων για τις νέες τεχνολογίες και του τομέα εργασίας στο νοσοκομείο.

Ho10: Δεν υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των πεποιθήσεων για τις νέες τεχνολογίες και της μονιμότητας στο χώρο εργασίας.

Ho11: Δεν υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των πεποιθήσεων για τις νέες τεχνολογίες και των ετών προϋπηρεσίας.

Ho12: Δεν υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των πεποιθήσεων για τις νέες τεχνολογίες και της υπαλληλικής κατηγορίας.

Ho13: Δεν υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των πεποιθήσεων για τις νέες τεχνολογίες και της εργασίας σε θέση αυξημένης ευθύνης.

Ho14: Δεν υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των πεποιθήσεων για τις νέες τεχνολογίες και της απαίτησης χρήσης Η/Υ στη θέση εργασίας.

Ho15: Δεν υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των πεποιθήσεων για τις νέες τεχνολογίες και της χρήσης Η/Υ στη θέση εργασίας.

Ho16: Δεν υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των πεποιθήσεων για τις νέες τεχνολογίες και της πρόθεσης για χρήση Η/Υ στη θέση εργασίας.

Ho17: Δεν υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των πεποιθήσεων για τις νέες τεχνολογίες και της πρόθεσης για διευκόλυνση του έργου εργασίας μέσω της χρήσης Η/Υ στη θέση εργασίας.

Ho18: Δεν υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των πεποιθήσεων για τις νέες τεχνολογίες και της θεώρησης γνώσης και χειρισμού ΤΠΕ.

Ho19: Δεν υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των πεποιθήσεων για τις νέες τεχνολογίες και της κατοχής πιστοποίησης στη χρήση των νέων τεχνολογιών.

Ho20: Δεν υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των πεποιθήσεων για τις νέες τεχνολογίες και της χρήσης στο σπίτι Η/Υ.

5. 7. *Εναλλακτικές υποθέσεις*

Ho1: Υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των πεποιθήσεων για τις νέες τεχνολογίες και του φύλου.

Ho2: Υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των πεποιθήσεων για τις νέες τεχνολογίες και της ηλικίας.

Ho3: Υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των πεποιθήσεων για τις νέες τεχνολογίες και της οικογενειακής κατάστασης.

Ho4: Υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των πεποιθήσεων για τις νέες τεχνολογίες και του αριθμού τέκνων.

Ho5: Υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των πεποιθήσεων για τις νέες τεχνολογίες και της βαθμίδας εκπαίδευσης.

Ho6: Υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των πεποιθήσεων για τις νέες τεχνολογίες και του έτος πρώτης αποφοίτησης.

Ho7: Υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των πεποιθήσεων για τις νέες τεχνολογίες και της αποφοίτησης από άλλη σχολή.

Ho8: Υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των πεποιθήσεων για τις νέες τεχνολογίες και της ειδικότητας στο χώρο εργασίας.

Ho9: Υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των πεποιθήσεων για τις νέες τεχνολογίες και του τομέα εργασίας στο νοσοκομείο.

Ho10: Υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των πεποιθήσεων για τις νέες τεχνολογίες και της μονιμότητας στο χώρο εργασίας.

Ho11: Υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των πεποιθήσεων για τις νέες τεχνολογίες και των ετών προϋπηρεσίας.

Ho12: Υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των πεποιθήσεων για τις νέες τεχνολογίες και της υπαλληλικής κατηγορίας.

Ho13: Υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των πεποιθήσεων για τις νέες τεχνολογίες και της εργασίας σε θέση αυξημένης ευθύνης.

Ho14: Υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των πεποιθήσεων για τις νέες τεχνολογίες και της απαίτησης χρήσης Η/Υ στη θέση εργασίας.

Ho15: Υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των πεποιθήσεων για τις νέες τεχνολογίες και της χρήσης Η/Υ στη θέση εργασίας.

Ho16: Υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των πεποιθήσεων για τις νέες τεχνολογίες και της πρόθεσης για χρήση Η/Υ στη θέση εργασίας.

Ho17: Υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των πεποιθήσεων για τις νέες τεχνολογίες και της πρόθεσης για διευκόλυνση του έργου εργασίας μέσω της χρήσης Η/Υ στη θέση εργασίας.

Ho18: Υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των πεποιθήσεων για τις νέες τεχνολογίες και της θεώρησης γνώσης και χειρισμού ΤΠΕ.

Ho19: Υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των πεποιθήσεων για τις νέες τεχνολογίες και της κατοχής πιστοποίησης στη χρήση των νέων τεχνολογιών.

Ho20: Υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ των πεποιθήσεων για τις νέες τεχνολογίες και της χρήσης στο σπίτι Η/Υ.

IV. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Κεφάλαιο 6: Πραγματοποίηση της έρευνας

6. 1. Δείγμα

Το δείγμα στην έρευνα αποτέλεσαν 223 εργαζόμενοι-ες του Γενικού Νοσοκομείου Νίκαιας (Γ. Ν. Ν. Πειραιά) «Ο Άγιος Παντελεήμων». Η ηλικία τους κυμαινόταν από 20 έως 61 έτη με μ.ο. το 39^ο έτος. Οι εργαζόμενοι-ες αποτέλεσαν δείγμα από το σύνολο του πληθυσμού των εργαζομένων του νοσοκομείου που υπολογίζεται σε 1.902 άτομα (μόνιμο και με συμβάσεις ορισμένου χρόνου προσωπικό όλων των ειδικοτήτων). Η επιλογή τους έγινε με τη μέθοδο της απλής τυχαίας δειγματοληψίας.

6. 2. Όργανα Μετρήσεων

α') Φύλλο με δημογραφικά στοιχεία που περιελάμβανε πληροφορίες (φύλο, έτος γέννησης, οικογενειακή κατάσταση, αριθμό τέκνων, βαθμίδα εκπαίδευσης, έτος πρώτης αποφοίτησης, αποφοίτηση από άλλη σχολή και ποιότητα, ειδικότητα στο χώρο εργασίας, τομέας εργασίας στο νοσοκομείο, μονιμότητα στο χώρο εργασίας, έτη προϋπηρεσίας, υπαλληλική κατηγορία, εργασία σε θέση αυξημένης ευθύνης, απαίτηση χρήσης Η/Υ στη θέση εργασίας, χρήση Η/Υ στη θέση εργασίας, πρόθεση για χρήση Η/Υ στη θέση εργασίας, πρόθεση για διευκόλυνση του έργου εργασίας μέσω της χρήσης Η/Υ στη θέση εργασίας, θεώρηση γνώσης και χειρισμού ΤΠΕ, δήλωση για κατοχή και είδος πιστοποίησης γνώσης ΤΠΕ, χρήση στο σπίτι Η/Υ).

β') Ερωτηματολόγιο "16-19 Computer Attitude Scale" (Παράρτημα Α') του Selwyn (1997) που αποτελείται από τέσσερις υποκλίμακες: Η πρώτη υποκλίμακα, η Επίδραση (συναίσθημα για τους υπολογιστές) αποτελείται από έξι ερωτήσεις (οι υπολογιστές με κάνουν και νοιώθω άβολα). Η δεύτερη η Γνώση (απόψεις και πληροφορίες όσον αφορά τους υπολογιστές) αποτελείται από πέντε ερωτήσεις (οι υπολογιστές με βοηθούν να οργανώνω την δουλειά μου καλύτερα). Η τρίτη, Παρόρμηση ή συμπεριφορά (προθέσεις και πράξεις στις οποίες υπάρχει σεβασμός προς τον υπολογιστή) αποτελείται από έξι ερωτήσεις (οι υπολογιστές μου επιτρέπουν να δουλεύω με περισσότερο ενδιαφέρον και εφευρετικότητα). Η τέταρτη,

Αντιλαμβανόμενη συμπεριφορά ελέγχου (αντιλαμβανόμενη ηρεμία ή δυσκολία στη χρήση υπολογιστών) αποτελείται από τέσσερις ερωτήσεις (μπορώ να κάνω τον υπολογιστή να κάνει αυτό που θέλω εγώ). Οι απαντήσεις στα 21 ερωτήματα δίνονται σε 5βάθμια κλίμακα τύπου Likert, από (1) διαφωνώ απόλυτα έως (5) συμφωνώ απόλυτα. Το συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο έχει μεταφραστεί στα ελληνικά, έχει ελεγχθεί ως προς τη δομική εγκυρότητα και την αξιοπιστία και έχει χρησιμοποιηθεί σε έρευνες σε εφήβους ηλικίας 15-19 ετών από τους Αντωνίου και συν (2006). Για τις ανάγκες της παρούσας έρευνας το ερωτηματολόγιο τροποποιήθηκε ελάχιστα σε κάποιες ερωτήσεις, έτσι ώστε να ανταποκρίνεται σε εργασιακό χώρο και όχι μόνο σε εκπαιδευτικό (Θα χρησιμοποιώ πιο συχνά υπολογιστές στο σχολείο- Θα χρησιμοποιώ πιο συχνά υπολογιστές στην εργασία μου).

6.3. Διαδικασία Συλλογής Δεδομένων

Στις αρχικές προφορικές οδηγίες από την ερευνήτρια, για τη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων, τονίστηκε ότι κανείς άλλος δεν θα έχει πρόσβαση στα στοιχεία που θα συλλεχθούν. Η διαβεβαίωση για την ανωνυμία των απαντήσεων υπήρχε σε εισαγωγικό σημείωμα στις φόρμες των ερωτηματολογίων που μοιράστηκαν στους/ις εργαζόμενους-ες

Η συλλογή των στοιχείων των ερωτηματολογίων έγινε με μία μέτρηση: Ζητήθηκε από τους-τις εργαζόμενους-ες να συμπληρώσουν τα ερωτηματολόγια, αφού εξηγήθηκε ο σκοπός της έρευνας και εξασφαλίστηκε η εθελοντική συμμετοχή τους. Η συμπλήρωση είχε διάρκεια 10-20 min και ήταν ατομική.

6. 4. Στατιστική ανάλυση

Αξιολογήθηκε η εσωτερική συνοχή των εργαλείων μέτρησης στο συγκεκριμένο δείγμα με το δείκτη α του Cronbach. Η εσωτερική συνοχή α των στοιχείων του ερωτηματολογίου του Selwyn ήταν .82 γεγονός που έδειξε ότι η κλίμακα διαθέτει καλή εσωτερική συνοχή. Συντελεστής α .70 ή μεγαλύτερος θεωρείται ικανοποιητικός.

Επί των δεδομένων που συλλέχθηκαν έγινε περιγραφική στατιστική ανάλυση (descriptive analysis) και εφαρμόστηκαν: ανάλυση διακύμανσης για ανεξάρτητες μετρήσεις ως προς έναν παράγοντα (t-test για ανεξάρτητα δείγματα και one-way ANOVA). Για τον εντοπισμό στατιστικά σημαντικών διαφορών εφαρμόστηκε το test πολλαπλών συγκρίσεων Bonferroni για τη διαπίστωση στατιστικά σημαντικών

διαφορών μεταξύ των τάξεων του παράγοντα. Για τη στατιστική ανάλυση των αποτελεσμάτων έγινε χρήση του στατιστικού πακέτου SPSS 12.0.

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

V. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Κεφάλαιο 7: Στατιστικές Αναλύσεις

7.1. Περιγραφική στατιστική ανάλυση

Η επεξεργασία των δεδομένων του ερωτηματολογίου έδειξε ότι το 34.1% των εργαζομένων ήταν άντρες (76), ενώ το 65.9% ήταν γυναίκες (147). Συνεπώς διαπιστώθηκε μια υπεροχή των γυναικών έναντι των αντρών. Παράλληλα παρατηρήθηκε ότι το 14.3% του δείγματος βρισκόταν σε ηλικία από 20-30 ετών (32), το 39% μεταξύ 31-40 ετών (87), το 34.1% μεταξύ των 41-50 ετών (76) και το 12.6% μεταξύ των 51-61 ετών (28). Τα μέλη του δείγματος με ποσοστό 30.9% ήταν ανύπαντροι-ες (69), το 61.4% είναι έγγαμοι-ες (137), ενώ μόλις το 6.7% είναι διαζευγμένοι-ες (15) και το 0.9% σε χηρεία (2). Το 41.7% των εργαζομένων δεν είχαν παιδιά (93), ενώ το 18.4% δήλωσαν πως ήταν γονείς ενός παιδιού (41), το 35.4% πως ήταν γονείς 2 παιδιών (79) και το 4% πως ήταν γονείς 3 παιδιών ή και περισσότερων (9).

Σχετικά με τη βαθμίδα εκπαίδευσης, το 5.4% των εργαζομένων του δείγματος (12) ήταν απόφοιτοι γυμνασίου, το 31.8% (71) απόφοιτοι λυκείου, το 53.8% (120) απόφοιτοι Τ.Ε.Ι. και Πανεπιστημίου, το 7.2% (16) κάτοχοι μεταπτυχιακού διπλώματος σπουδών και το 1.8% (4) κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος.

Σχετικά με το έτος πρώτης αποφοίτησης, το 20.6% των εργαζομένων του δείγματος (46) ήταν απόφοιτοι ανάμεσα στα έτη 1969-1980, το 27.4% (61) ήταν απόφοιτοι ανάμεσα στα έτη 1981-1990, το 34.1% (76) ήταν απόφοιτοι ανάμεσα στα έτη 1991-2000 και το 17.5% (39) ήταν απόφοιτοι ανάμεσα στα έτη 2001-2008.

Σχετικά με την αποφοίτηση από άλλη σχολή και ποιά, μόνο το 22.9% των εργαζομένων του δείγματος (51) είχε λάβει επιπρόσθετη εκπαίδευση εκτός της αρχικής. Το 50% αυτών (26) ήταν απόφοιτοι διετούς φοίτησης σχολών νοσηλευτικής, το 15.4% (8) απόφοιτοι Τ. Ε. Ι. σχολών νοσηλευτικής και σε μικρότερα ποσοστά 7.7% (8) ακολουθούν απόφοιτοι άλλων Τ. Ε. Ι. ή Πανεπιστημίων (ραδιολόγων, λογιστών, απόφοιτοι τμημάτων πληροφορικής, ψυχολογίας) αντίστοιχα, ενώ ακολουθούν με 3.8% (2) απόφοιτοι (μαιευτικής, βρεφονηπιοκομίας, κοινωνικής πολιτικής) και τέλος απόφοιτοι τμημάτων διοίκησης και βιολογίας, με ποσοστά 1.9% (1).

Σχετικά με την ειδικότητα στο χώρο εργασίας, το 25.1% (56) των εργαζομένων του δείγματος είναι ιατροί, το 29.6% (66) είναι νοσηλευτές, το 28.3% (63) είναι διοικητικοί υπάλληλοι, το 4.5% (10) είναι υπάλληλοι της τεχνικής υπηρεσίας, το 3.1% (7) υπάλληλοι της πληροφορικής και το 9.4% (21) άλλες ειδικότητες (φαρμακοποιοί, ψυχολόγοι, φυσιοθεραπευτές, κοινωνικοί λειτουργοί, βιολόγοι, τεχνολόγοι, παρασκευαστές).

Σχετικά με τον τομέα εργασίας στο νοσοκομείο, από τους υπαλλήλους που εργάζονται σε συγκεκριμένους τομείς σε ποσοστό 63.7% (142) του συνόλου του δείγματος των εργαζομένων, το 45.1% (64) των εργαζομένων του δείγματος απασχολούνται στον παθολογικό τομέα, το 42.3% (60) στον χειρουργικό τομέα, το 7.7% (11) στον εργαστηριακό τομέα και το 4.9% (7) στις μονάδες εντατικής νοσηλείας (Μ.Ε.Θ.).

Σχετικά με τη μονιμότητα στο χώρο εργασίας, το 73.5% (164) των εργαζομένων του δείγματος είναι μόνιμη σύμβαση σχέσης εργασίας, ενώ το 26.5% (59) εμφανίζεται να έχει ορισμένου χρόνου σύμβαση εργασίας και όχι μονιμότητα.

Σχετικά με τα έτη προϋπηρεσίας, το 16.1% (36) των εργαζομένων του δείγματος έχουν προϋπηρεσία έως 2 έτη, το 23.3% (52) έχουν προϋπηρεσία έως 7 έτη, το 17.5% (39) έχουν προϋπηρεσία έως 15 έτη και το 43% (96) έχουν προϋπηρεσία μεγαλύτερη των 16 ετών.

Σχετικά με την υπαλληλική κατηγορία, το 37.2% (83) των εργαζομένων του δείγματος υπηρετούν ως υπάλληλοι κατηγορίας πανεπιστημιακής εκπαίδευσης (ΠΕ), το 28.3% (63) ως υπάλληλοι κατηγορίας τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ΤΕ), το 30% (67) ως υπάλληλοι κατηγορίας δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΔΕ) και το 4.5% (10) ως υπάλληλοι κατηγορίας υποχρεωτικής εκπαίδευσης (ΥΕ).

Σχετικά με την εργασία σε θέση αυξημένης ευθύνης, το 35% (78) των εργαζομένων του δείγματος απάντησαν πως υπηρετούν σε θέση αυξημένης ευθύνης. Από αυτούς το 24.4% (19) είναι διευθυντικά στελέχη, το 3.8% (3) είναι τομάρχες, το 20.5% (16) προϊστάμενοι τμημάτων και το 51.3% (40) υπεύθυνοι που καλύπτουν κενά θέσεων προϊσταμένων ή λειτουργούν ως υπεύθυνοι τμημάτων στις απογευματινές και νυκτερινές βάρδιες των τμημάτων.

Σχετικά με την απαίτηση χρήσης Η/Υ στη θέση εργασίας, το 60.5% (135) των εργαζομένων του δείγματος απάντησε θετικά έναντι του υπολοίπου 39.5% (88).

Σχετικά με τη χρήση Η/Υ στη θέση εργασίας, το 60.5% (135) των εργαζομένων του δείγματος απάντησε επίσης θετικά έναντι του υπολοίπου 39.5% (88).

Σχετικά με την πρόθεση για χρήση Η/Υ στη θέση εργασίας, το 90.1% (201) των εργαζομένων του δείγματος απάντησε θετικά έναντι του υπολοίπου 9.9% (22).

Σχετικά με την πρόθεση για διευκόλυνση του έργου εργασίας μέσω της χρήσης Η/Υ στη θέση εργασίας, το 91.5% (204) των εργαζομένων του δείγματος απάντησε θετικά έναντι του υπολοίπου 8.5% (19).

Σχετικά με τη θεώρηση γνώσης και χειρισμού ΤΠΕ, το 73.5% (164) των εργαζομένων του δείγματος δήλωσε πως γνωρίζει και χειρίζεται ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail), το 78% (174) των εργαζομένων του δείγματος δήλωσε πως γνωρίζει και χειρίζεται το διαδίκτυο (internet), το 56.5% (126) των εργαζομένων του δείγματος δήλωσε πως γνωρίζει και χειρίζεται ftp, το 44.4% (99) των εργαζομένων του δείγματος δήλωσε πως γνωρίζει και χειρίζεται chat και το 39.9% (89) των εργαζομένων του δείγματος δήλωσε πως γνωρίζει και χειρίζεται τηλεσυνδιασκέψεις (net meeting).

Σχετικά με την κατοχή και είδος πιστοποίησης γνώσης ΤΠΕ, μόλις το 39.9% (89) των εργαζομένων του δείγματος δήλωσε πως έχει πιστοποιήσει τις γνώσεις για τις ΤΠΕ έναντι του 60.1% (134) που δεν έχουν πιστοποίηση. Από αυτούς το 38.6%

(86) δηλώνουν πως έχουν πιστοποιήσει τη γνώση για το πρόγραμμα Word, το 35.4% (79) δηλώνουν πως έχουν πιστοποιήσει τη γνώση για το πρόγραμμα Excel, το 25.1% (56) δηλώνουν πως έχουν πιστοποιήσει τη γνώση για το πρόγραμμα Power Point και 28.7% (64) δηλώνουν πως έχουν πιστοποιήσει τη γνώση για τη χρήση του Internet.

Σχετικά με τη χρήση στο σπίτι Η/Υ, το 73.5% (164) των εργαζομένων του δείγματος δηλώνουν πως χρησιμοποιούν Η/Υ στο σπίτι τους, έναντι του 26.5% (59) που δήλωσαν πως δεν χρησιμοποιούν.

7.2. Αναλύσεις διακύμανσης

Ο κάθε ένας από τους παράγοντες του ερωτηματολογίου των στάσεων ως προς τη χρήση των ΤΠΕ (επίδραση, γνώση, συμπεριφορά και έλεγχος) αξιολογήθηκε με κριτήριο το φύλο (με 2 βαθμίδες: άνδρες- γυναίκες), την ηλικία (με 4 βαθμίδες: από 20-30 έτη, από 31-40 έτη, από 41-50 έτη και από 51-61 έτη), την οικογενειακή κατάσταση (με 4 βαθμίδες: άγαμος-η, έγγαμος-η, διαζευγμένος-η ή σε χηρεία), τον αριθμό τέκνων (με 4 βαθμίδες: κανένα παιδί, ένα παιδί, δύο παιδιά ή τρία και περισσότερα παιδιά), τη βαθμίδα εκπαίδευσης (με 5 βαθμίδες: απόφοιτοι γυμνασίου, απόφοιτοι λυκείου, απόφοιτοι Τ.Ε.Ι. και Α.Ε.Ι., κάτοχοι Msc και κάτοχοι PhD), τη δεκαετία έτους πρώτης αποφοίτησης (με 4 βαθμίδες: 1969-1980, 1981-1990, 1991-2000 και 2001-2008), την κατοχή άλλου πτυχίου (με 2 βαθμίδες: ναι-όχι), την ειδικότητα στο χώρο εργασίας (με 6 βαθμίδες: ιατρός, νοσηλεύτης/τρια, διοικητικός υπάλληλος, υπάλληλος τεχνικής υπηρεσίας, υπάλληλος πληροφορικής και λοιπές επιστημονικές ειδικότητες), τον τομέα εργασίας στο νοσοκομείο (με 4 βαθμίδες: παθολογικός, χειρουργικός, εργαστηριακός, Μ.Ε.Θ.), τη μονιμότητα στο χώρο εργασίας (με 2 βαθμίδες: ναι-όχι), τα έτη προϋπηρεσίας (με 4 βαθμίδες: έως 2 έτη, έως 7 έτη, έως 15 έτη και από 16 έτη και πάνω), την υπαλληλική κατηγορία (με 4 βαθμίδες: ΥΕ, ΔΕ, ΤΕ και ΠΕ), την υπηρεσία σε θέση αυξημένης ευθύνης (με 4 βαθμίδες: διευθυντής, τομεάρχης, προϊστάμενος και υπεύθυνος), την απαίτηση χρήσης Η/Υ στη θέση εργασίας (με 2 βαθμίδες: ναι-όχι), τη χρήση Η/Υ στη θέση εργασίας (με 2 βαθμίδες: ναι-όχι), την πρόθεση για χρήση Η/Υ στη θέση εργασίας (με 2 βαθμίδες: ναι-όχι), την πρόθεση για διευκόλυνση του έργου εργασίας μέσω της χρήσης Η/Υ στη θέση εργασίας (με 2 βαθμίδες: ναι-όχι), την κατοχή πιστοποίησης της γνώσης ΤΠΕ (με 2 βαθμίδες: ναι-όχι) και τέλος τη χρήση Η/Υ στο σπίτι (με 2 βαθμίδες: ναι-όχι) για να διαπιστωθούν πιθανές διαφορές.

Σε όλες τις παρακάτω αναλύσεις διακύμανσης οι παράγοντες του ερωτηματολογίου των στάσεων ως προς τη χρήση των ΤΠΕ (επίδραση, γνώση, συμπεριφορά και έλεγχος) χρησιμοποιήθηκαν ως εξαρτημένες μεταβλητές.

7. 2.1. Παράγοντας Φύλο

Από την ανάλυση διακύμανσης ως προς έναν παράγοντα διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική επίδραση του παράγοντα «φύλο» σε σχέση με τον παράγοντα «επίδραση» ($t=3.488, p= 0.001 <0.05$). Από τη μελέτη των μέσων όρων φάνηκε πως οι άνδρες εμφάνιζαν υψηλότερες τιμές σε σχέση με τις γυναίκες.

Από την ανάλυση διακύμανσης ως προς έναν παράγοντα διαπιστώθηκε οριακά στατιστικά σημαντική επίδραση του παράγοντα «φύλο» σε σχέση με τον παράγοντα «γνώση» ($t=1.973, p= 0.05 =0.05$).

Από την ανάλυση διακύμανσης ως προς έναν παράγοντα διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική επίδραση του παράγοντα «φύλο» σε σχέση με τον παράγοντα «παρόρμηση» ($t=3.003, p= 0.003 <0.05$). Από τη μελέτη των μέσων όρων φάνηκε πως οι άνδρες εμφάνιζαν υψηλότερες τιμές σε σχέση με τις γυναίκες.

Από την ανάλυση διακύμανσης ως προς έναν παράγοντα δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική επίδραση του παράγοντα «φύλο» σε σχέση με τον παράγοντα «έλεγχος» ($t=1.417, p= 0.158 >0.05$).

7. 2. 2. Παράγοντας Οικογενειακή Κατάσταση

Από την ανάλυση διακύμανσης [«επίδραση» (εξαρτημένη μεταβλητή) και «οικογενειακή κατάσταση» (ανεξάρτητη μεταβλητή)] διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων ($F (3, 219) =3.972, p=0.009<0.05$). Για τον εντοπισμό των στατιστικά σημαντικών διαφορών εφαρμόστηκε το τεστ πολλαπλών συγκρίσεων Bonferroni και διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των τάξεων του παράγοντα «ανύπανδρος» και «έγγαμος» με «χήρος».

Από την ανάλυση διακύμανσης [«γνώση» (εξαρτημένη μεταβλητή) και «οικογενειακή κατάσταση» (ανεξάρτητη μεταβλητή)] δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.

$(F_{(3, 219)}=0.105, p=0.957>0.05)$.

Από την ανάλυση διακύμανσης [«παρόρμηση» (εξαρτημένη μεταβλητή) και «οικογενειακή κατάσταση» (ανεξάρτητη μεταβλητή)] δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.

$(F_{(3, 219)}=2.625, p=0.051>0.05)$.

Από την ανάλυση διακύμανσης [«έλεγχος» (εξαρτημένη μεταβλητή) και «οικογενειακή κατάσταση» (ανεξάρτητη μεταβλητή)] δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.

$(F_{(3, 219)}=1.543, p=0.204>0.05)$.

7. 2. 3. Παράγοντας Ηλικία

Από την ανάλυση διακύμανσης [«επίδραση» (εξαρτημένη μεταβλητή) και «ηλικία» (ανεξάρτητη μεταβλητή)] δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.

$(F_{(3, 219)}=1.905, p=0.130 >0.05)$.

Από την ανάλυση διακύμανσης [«γνώση» (εξαρτημένη μεταβλητή) και «ηλικία» (ανεξάρτητη μεταβλητή)] δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.

$(F_{(3, 219)}=0.131, p=0.942 >0.05)$.

Από την ανάλυση διακύμανσης [«παρόρμηση» (εξαρτημένη μεταβλητή) και «ηλικία» (ανεξάρτητη μεταβλητή)] δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.

$(F_{(3, 219)}=2.291, p=0.079 >0.05)$.

Από την ανάλυση διακύμανσης [«έλεγχος» (εξαρτημένη μεταβλητή) και «ηλικία» (ανεξάρτητη μεταβλητή)] δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.

$(F_{(3, 219)}=1.902, p=0.130 >0.05)$.

7. 2. 4. Παράγοντας Έτος Πρώτης Αποφοίτησης

Από την ανάλυση διακύμανσης [«επίδραση» (εξαρτημένη μεταβλητή) και «έτος πρώτης αποφοίτησης» (ανεξάρτητη μεταβλητή)] δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.

($F_{(3, 218)}=2.510$, $p=0.060 >0.05$).

Από την ανάλυση διακύμανσης [«γνώση» (εξαρτημένη μεταβλητή) και «έτος πρώτης αποφοίτησης» (ανεξάρτητη μεταβλητή)] δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.

($F_{(3, 218)}=1.076$, $p=0.360 >0.05$).

Από την ανάλυση διακύμανσης [«παρόρμηση» (εξαρτημένη μεταβλητή) και «έτος πρώτης αποφοίτησης» (ανεξάρτητη μεταβλητή)] δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.

($F_{(3, 218)}=2.101$, $p=0.101 >0.05$).

Από την ανάλυση διακύμανσης [«έλεγχος» (εξαρτημένη μεταβλητή) και «έτος πρώτης αποφοίτησης» (ανεξάρτητη μεταβλητή)] διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.

($F_{(3, 218)}=3.301$, $p=0.021 <0.05$).

Για τον εντοπισμό των στατιστικά σημαντικών διαφορών εφαρμόστηκε το τεστ πολλαπλών συγκρίσεων Bonferroni και διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των τάξεων του παράγοντα «αποφοίτηση ανάμεσα στα έτη 1969-1980» και «αποφοίτηση ανάμεσα στα έτη 1981-1990» με τις «αποφοίτηση ανάμεσα στα έτη 2001- 2008».

7. 2. 5. Παράγοντας Αριθμός Παιδιών

Από την ανάλυση διακύμανσης [«επίδραση» (εξαρτημένη μεταβλητή) και «αριθμός παιδιών» (ανεξάρτητη μεταβλητή)] δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.

($F_{(3, 218)}=1.528, p=0.208 >0.05$).

Από την ανάλυση διακύμανσης [«γνώση» (εξαρτημένη μεταβλητή) και «αριθμός παιδιών» (ανεξάρτητη μεταβλητή)] δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.

($F_{(3, 218)}=2.036, p=0.110 >0.05$).

Από την ανάλυση διακύμανσης [«παρόρμηση» (εξαρτημένη μεταβλητή) και «αριθμός παιδιών» (ανεξάρτητη μεταβλητή)] δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.

($F_{(3, 218)}=1.644, p=0.180 >0.05$).

Από την ανάλυση διακύμανσης [«έλεγχος» (εξαρτημένη μεταβλητή) και «αριθμός παιδιών» (ανεξάρτητη μεταβλητή)] δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.

($F_{(3, 218)}=0.464, p=0.708 >0.05$).

7. 2. 6. Παράγοντας Εκπαιδευτικό Επίπεδο

Από την ανάλυση διακύμανσης [«επίδραση» (εξαρτημένη μεταβλητή) και «εκπαιδευτικό επίπεδο» (ανεξάρτητη μεταβλητή)] διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.

($F_{(3, 219)}=4.557, p=0.001 <0.05$).

Για τον εντοπισμό των στατιστικά σημαντικών διαφορών εφαρμόστηκε το τεστ πολλαπλών συγκρίσεων Bonferroni και διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των τάξεων του παράγοντα «απόφοιτοι λυκείου», «απόφοιτοι Τ.Ε.Ι. και Α.Ε.Ι.» και «κάτοχοι ΜSc» με τους «απόφοιτους γυμνασίου».

Από την ανάλυση διακύμανσης [«γνώση» (εξαρτημένη μεταβλητή) και «εκπαιδευτικό επίπεδο» (ανεξάρτητη μεταβλητή)] δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.

($F_{(3, 219)}=1.589, p=0.178 >0.05$).

Από την ανάλυση διακύμανσης [«παρόρμηση» (εξαρτημένη μεταβλητή) και «εκπαιδευτικό επίπεδο» (ανεξάρτητη μεταβλητή)] διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.

($F_{(3, 219)}=2.431, p=0.049 <0.05$).

Για τον εντοπισμό των στατιστικά σημαντικών διαφορών εφαρμόστηκε το τεστ πολλαπλών συγκρίσεων Bonferroni και αλλά δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των τάξεων του παράγοντα, αλλά του παράγοντα συνολικά.

Από την ανάλυση διακύμανσης [«έλεγχος» (εξαρτημένη μεταβλητή) και «εκπαιδευτικό επίπεδο» (ανεξάρτητη μεταβλητή)] διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.

($F_{(3, 219)}=2.531, p=0.041 <0.05$).

Για τον εντοπισμό των στατιστικά σημαντικών διαφορών εφαρμόστηκε το τεστ πολλαπλών συγκρίσεων Bonferroni και διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των τάξεων του παράγοντα «απόφοιτοι γυμνασίου» και «κάτοχοι MSc».

7. 2. 7. Παράγοντας Κατοχή Πτυχίου Άλλης Σχολής

Από την ανάλυση διακύμανσης ως προς έναν παράγοντα δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική επίδραση του παράγοντα «κατοχή πτυχίου άλλης σχολής» σε σχέση με τον παράγοντα «επίδραση» ($t=0.670, p= 0.503 >0.05$).

Από την ανάλυση διακύμανσης ως προς έναν παράγοντα δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική επίδραση του παράγοντα «κατοχή πτυχίου άλλης σχολής» σε σχέση με τον παράγοντα «γνώση» ($t=1.927, p= 0.055 >0.05$).

Από την ανάλυση διακύμανσης ως προς έναν παράγοντα δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική επίδραση του παράγοντα «κατοχή πτυχίου άλλης σχολής» σε σχέση με τον παράγοντα «παρόρμηση» ($t=0.944, p=0.346 >0.05$).

Από την ανάλυση διακύμανσης ως προς έναν παράγοντα δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική επίδραση του παράγοντα «κατοχή πτυχίου άλλης σχολής» σε σχέση με τον παράγοντα «έλεγχος» ($t=0.783, p=0.434 >0.05$).

7. 2. 8. Παράγοντας Είδος Πτυχίου Άλλης Σχολής

Από την ανάλυση διακύμανσης [«επίδραση» (εξαρτημένη μεταβλητή) και «είδος πτυχίου άλλης σχολής» (ανεξάρτητη μεταβλητή)] δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.

($F_{(8, 43)}=1.164, p=0.342 >0.05$).

Από την ανάλυση διακύμανσης [«γνώση» (εξαρτημένη μεταβλητή) και «είδος πτυχίου άλλης σχολής» (ανεξάρτητη μεταβλητή)] δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.

($F_{(8, 43)}=0.469, p=0.871 >0.05$).

Από την ανάλυση διακύμανσης [«παρόρμηση» (εξαρτημένη μεταβλητή) και «είδος πτυχίου άλλης σχολής» (ανεξάρτητη μεταβλητή)] δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.

($F_{(8, 43)}=0.265, p=0.974 >0.05$).

Από την ανάλυση διακύμανσης [«έλεγχος» (εξαρτημένη μεταβλητή) και «είδος πτυχίου άλλης σχολής» (ανεξάρτητη μεταβλητή)] δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.

($F_{(8, 43)}=0.887, p=0.535 >0.05$).

7. 2. 9. Παράγοντας Μονιμότητα στο χώρο εργασίας

Από την ανάλυση διακύμανσης ως προς έναν παράγοντα δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική επίδραση του παράγοντα «μονιμότητα» σε σχέση με τον παράγοντα «επίδραση» ($t=1.266, p= 0.207 >0.05$).

Από την ανάλυση διακύμανσης ως προς έναν παράγοντα δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική επίδραση του παράγοντα «μονιμότητα» σε σχέση με τον παράγοντα «γνώση» ($t=0.686, p= 0.493 >0.05$).

Από την ανάλυση διακύμανσης ως προς έναν παράγοντα δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική επίδραση του παράγοντα «μονιμότητα» σε σχέση με τον παράγοντα «παρόρμηση» ($t=1.133, p= 0.259 >0.05$).

Από την ανάλυση διακύμανσης ως προς έναν παράγοντα δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική επίδραση του παράγοντα «μονιμότητα» σε σχέση με τον παράγοντα «έλεγχος» ($t=1.657, p= 0.099 >0.05$).

7. 2. 10. Παράγοντας Ειδικότητα Στο Χώρο Εργασίας

Από την ανάλυση διακύμανσης [«επίδραση» (εξαρτημένη μεταβλητή) και «ειδικότητα στο χώρο εργασίας» (ανεξάρτητη μεταβλητή)] διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.

($F_{(5, 217)}=5.861, p=0.000<0.05$).

Για τον εντοπισμό των στατιστικά σημαντικών διαφορών εφαρμόστηκε το τεστ πολλαπλών συγκρίσεων Bonferroni και διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των τάξεων του παράγοντα «διοικητικός» και «πληροφορικός» με «νοσηλεύτης».

Από την ανάλυση διακύμανσης [«γνώση» (εξαρτημένη μεταβλητή) και «ειδικότητα στο χώρο εργασίας» (ανεξάρτητη μεταβλητή)] διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.

($F_{(5, 217)}=4.743, p=0.000<0.05$).

Για τον εντοπισμό των στατιστικά σημαντικών διαφορών εφαρμόστηκε το τεστ πολλαπλών συγκρίσεων Bonferroni και διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των τάξεων του παράγοντα «διοικητικός» και «ιατρός» με «νοσηλεύτης».

Από την ανάλυση διακύμανσης [*«παρόρμηση»* (εξαρτημένη μεταβλητή) και *«ειδικότητα στο χώρο εργασίας»* (ανεξάρτητη μεταβλητή)] διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.

$(F_{(5, 217)} = 3.418, p = 0.005 < 0.05)$.

Για τον εντοπισμό των στατιστικά σημαντικών διαφορών εφαρμόστηκε το τεστ πολλαπλών συγκρίσεων Bonferroni και διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των τάξεων του παράγοντα «διοικητικός» με «νοσηλεύτης».

Από την ανάλυση διακύμανσης [*«έλεγχος»* (εξαρτημένη μεταβλητή) και *«ειδικότητα στο χώρο εργασίας»* (ανεξάρτητη μεταβλητή)] διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.

$(F_{(5, 217)} = 4.988, p = 0.000 < 0.05)$.

Για τον εντοπισμό των στατιστικά σημαντικών διαφορών εφαρμόστηκε το τεστ πολλαπλών συγκρίσεων Bonferroni και διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των τάξεων του παράγοντα «διοικητικός» και «πληροφορικός» με «νοσηλεύτης».

7. 2. 11. Παράγοντας Τομέας Εργασίας

Από την ανάλυση διακύμανσης [*«επίδραση»* (εξαρτημένη μεταβλητή) και *«τομέας εργασίας»* (ανεξάρτητη μεταβλητή)] δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.

$(F_{(3, 138)} = 0.828, p = 0.480 > 0.05)$.

Από την ανάλυση διακύμανσης [*«γνώση»* (εξαρτημένη μεταβλητή) και *«τομέας εργασίας»* (ανεξάρτητη μεταβλητή)] δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.

$(F_{(3, 138)} = 0.215, p = 0.886 > 0.05)$.

Από την ανάλυση διακύμανσης [*«παρόρμηση»* (εξαρτημένη μεταβλητή) και *«τομέας εργασίας»* (ανεξάρτητη μεταβλητή)] δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.

($F_{(3, 138)}=0.411, p=0.745 >0.05$).

Από την ανάλυση διακύμανσης [*«έλεγχος»* (εξαρτημένη μεταβλητή) και *«τομέας εργασίας»* (ανεξάρτητη μεταβλητή)] δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.

($F_{(3, 138)}=0.383, p=0.765 >0.05$).

7. 2. 12. Παράγοντας Έτη Προϋπηρεσίας

Από την ανάλυση διακύμανσης [*«επίδραση»* (εξαρτημένη μεταβλητή) και *«έτη προϋπηρεσίας»* (ανεξάρτητη μεταβλητή)] δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.

($F_{(3, 219)}=1.627, p=0.184 >0.05$).

Από την ανάλυση διακύμανσης [*«γνώση»* (εξαρτημένη μεταβλητή) και *«έτη προϋπηρεσίας»* (ανεξάρτητη μεταβλητή)] δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.

($F_{(3, 219)}=0.386, p=0.763 >0.05$).

Από την ανάλυση διακύμανσης [*«παρόρμηση»* (εξαρτημένη μεταβλητή) και *«έτη προϋπηρεσίας»* (ανεξάρτητη μεταβλητή)] δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.

($F_{(3, 219)}=2.364, p=0.072 >0.05$).

Από την ανάλυση διακύμανσης [*«έλεγχος»* (εξαρτημένη μεταβλητή) και *«έτη προϋπηρεσίας»* (ανεξάρτητη μεταβλητή)] δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.

($F_{(3, 219)}=1.346, p=0.260 >0.05$).

7. 2. 13. Παράγοντας Υπαλληλική Κατηγορία

Από την ανάλυση διακύμανσης [«επίδραση» (εξαρτημένη μεταβλητή) και «υπαλληλική κατηγορία» (ανεξάρτητη μεταβλητή)] διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.

($F_{(3, 219)} = 2.891, p = 0.036 < 0.05$).

Για τον εντοπισμό των στατιστικά σημαντικών διαφορών εφαρμόστηκε το τεστ πολλαπλών συγκρίσεων Bonferroni και διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των τάξεων του παράγοντα «υπάλληλοι ΠΕ» και «υπάλληλοι ΥΕ».

Από την ανάλυση διακύμανσης [«γνώση» (εξαρτημένη μεταβλητή) και «υπαλληλική κατηγορία» (ανεξάρτητη μεταβλητή)] διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.

($F_{(3, 219)} = 4.901, p = 0.003 < 0.05$).

Για τον εντοπισμό των στατιστικά σημαντικών διαφορών εφαρμόστηκε το τεστ πολλαπλών συγκρίσεων Bonferroni και διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των τάξεων του παράγοντα «υπάλληλοι ΠΕ» και «υπάλληλοι ΤΕ».

Από την ανάλυση διακύμανσης [«παρόρμηση» (εξαρτημένη μεταβλητή) και «υπαλληλική κατηγορία» (ανεξάρτητη μεταβλητή)] δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.

($F_{(3, 219)} = 0.915, p = 0.434 > 0.05$).

Από την ανάλυση διακύμανσης [«έλεγχος» (εξαρτημένη μεταβλητή) και «υπαλληλική κατηγορία» (ανεξάρτητη μεταβλητή)] διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.

($F_{(3, 219)} = 3.146, p = 0.026 < 0.05$).

Για τον εντοπισμό των στατιστικά σημαντικών διαφορών εφαρμόστηκε το τεστ πολλαπλών συγκρίσεων Bonferroni και δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των τάξεων του παράγοντα αλλά στον παράγοντα συνολικά.

7. 2. 14. Παράγοντας Υπηρεσία σε Θέση Αυξημένης Ευθύνης

Από την ανάλυση διακύμανσης [«επίδραση» (εξαρτημένη μεταβλητή) και «υπηρεσία σε θέση αυξημένης ευθύνης» (ανεξάρτητη μεταβλητή)] δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.
($F_{(3, 74)}=0.711, p=0.549 >0.05$).

Από την ανάλυση διακύμανσης [«γνώση» (εξαρτημένη μεταβλητή) και «υπηρεσία σε θέση αυξημένης ευθύνης» (ανεξάρτητη μεταβλητή)] δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.
($F_{(3, 74)}=0.838, p=0.477 >0.05$).

Από την ανάλυση διακύμανσης [«παρόρμηση» (εξαρτημένη μεταβλητή) και «υπηρεσία σε θέση αυξημένης ευθύνης» (ανεξάρτητη μεταβλητή)] δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.
($F_{(3, 74)}=0.736, p=0.534 >0.05$).

Από την ανάλυση διακύμανσης [«έλεγχος» (εξαρτημένη μεταβλητή) και «υπηρεσία σε θέση αυξημένης ευθύνης» (ανεξάρτητη μεταβλητή)] δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων.
($F_{(3, 74)}=0.708, p=0.550 >0.05$).

7. 2. 15. Παράγοντας Απαίτηση Η/Υ στη Θέση Εργασίας

Από την ανάλυση διακύμανσης ως προς έναν παράγοντα διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική επίδραση του παράγοντα «απαίτηση Η/Υ στη θέση εργασίας» σε σχέση με τον παράγοντα «επίδραση» ($t=2.455, p= 0.015 <0.05$). Από τη μελέτη των μέσων όρων φάνηκε πως όσων η θέση εργασίας απαιτούσε χειρισμό Η/Υ εμφάνισαν υψηλότερες τιμές σε σχέση με αυτούς που η θέση τους δεν απαιτούσε.

Από την ανάλυση διακύμανσης ως προς έναν παράγοντα διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική επίδραση του παράγοντα «απαίτηση Η/Υ στη θέση εργασίας» σε σχέση με τον παράγοντα «γνώση» ($t=3.365, p= 0.001 <0.05$). Από τη μελέτη των μέσων όρων φάνηκε πως όσων η θέση εργασίας απαιτούσε χειρισμό Η/Υ εμφάνισαν υψηλότερες τιμές σε σχέση με αυτούς που η θέση τους δεν απαιτούσε.

Από την ανάλυση διακύμανσης ως προς έναν παράγοντα διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική επίδραση του παράγοντα «απαίτηση Η/Υ στη θέση εργασίας» σε σχέση με τον παράγοντα «παρόρμηση» ($t=2.558, p= 0.011 <0.05$). Από τη μελέτη των μέσων όρων φάνηκε πως όσοι η θέση εργασίας απαιτούσε χειρισμό Η/Υ εμφάνισαν υψηλότερες τιμές σε σχέση με αυτούς που η θέση τους δεν απαιτούσε.

Από την ανάλυση διακύμανσης ως προς έναν παράγοντα διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική επίδραση του παράγοντα «απαίτηση Η/Υ στη θέση εργασίας» σε σχέση με τον παράγοντα «έλεγχος» ($t=3.680, p= 0.000 <0.05$). Από τη μελέτη των μέσων όρων φάνηκε πως όσοι η θέση εργασίας απαιτούσε χειρισμό Η/Υ εμφάνισαν υψηλότερες τιμές σε σχέση με αυτούς που η θέση τους δεν απαιτούσε.

7. 2. 16. Παράγοντας Χρήση Η/Υ Στην Εργασία

Από την ανάλυση διακύμανσης ως προς έναν παράγοντα διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική επίδραση του παράγοντα «χρήση Η/Υ στην εργασία» σε σχέση με τον παράγοντα «επίδραση» ($t=3.873, p= 0.000 <0.05$). Από τη μελέτη των μέσων όρων φάνηκε πως όσοι στην υπηρεσία χειρίζονταν Η/Υ εμφάνισαν υψηλότερες τιμές σε σχέση με αυτούς που δεν χειρίζονταν.

Από την ανάλυση διακύμανσης ως προς έναν παράγοντα διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική επίδραση του παράγοντα «χρήση Η/Υ στην εργασία» σε σχέση με τον παράγοντα «γνώση» ($t=2.417, p= 0.017 <0.05$). Από τη μελέτη των μέσων όρων φάνηκε πως όσοι στην υπηρεσία χειρίζονταν Η/Υ εμφάνισαν υψηλότερες τιμές σε σχέση με αυτούς που δεν χειρίζονταν.

Από την ανάλυση διακύμανσης ως προς έναν παράγοντα δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική επίδραση του παράγοντα «χρήση Η/Υ στην εργασία» σε σχέση με τον παράγοντα «παρόρμηση» ($t=1.312, p= 0.191 >0.05$).

Από την ανάλυση διακύμανσης ως προς έναν παράγοντα διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική επίδραση του παράγοντα «χρήση Η/Υ στην εργασία» σε σχέση με τον παράγοντα «έλεγχος» ($t=4.019, p= 0.000 <0.05$). Από τη μελέτη των μέσων

όρων φάνηκε πως όσοι στην υπηρεσία χειρίζονταν Η/Υ εμφάνισαν υψηλότερες τιμές σε σχέση με αυτούς που δεν χειρίζονταν.

7. 2. 17. Παράγοντας Πρόθεση Για Χρήση Η/Υ Στην Υπηρεσία

Από την ανάλυση διακύμανσης ως προς έναν παράγοντα διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική επίδραση του παράγοντα «πρόθεση για χρήση Η/Υ στην υπηρεσία» σε σχέση με τον παράγοντα «επίδραση» ($t=5.540, p= 0.000 <0.05$). Από τη μελέτη των μέσων όρων φάνηκε πως όσοι ήθελαν να χρησιμοποιήσουν Η/Υ στην υπηρεσία εμφάνισαν υψηλότερες τιμές σε σχέση με αυτούς που δεν ήθελαν.

Από την ανάλυση διακύμανσης ως προς έναν παράγοντα διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική επίδραση του παράγοντα «πρόθεση για χρήση Η/Υ στην υπηρεσία» σε σχέση με τον παράγοντα «γνώση» ($t=5.052, p= 0.000 <0.05$). Από τη μελέτη των μέσων όρων φάνηκε πως όσοι ήθελαν να χρησιμοποιήσουν Η/Υ στην υπηρεσία εμφάνισαν υψηλότερες τιμές σε σχέση με αυτούς που δεν ήθελαν.

Από την ανάλυση διακύμανσης ως προς έναν παράγοντα διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική επίδραση του παράγοντα «πρόθεση για χρήση Η/Υ στην υπηρεσία» σε σχέση με τον παράγοντα «παρόρμηση» ($t=3.462, p= 0.001 <0.05$). Από τη μελέτη των μέσων όρων φάνηκε πως όσοι ήθελαν να χρησιμοποιήσουν Η/Υ στην υπηρεσία εμφάνισαν υψηλότερες τιμές σε σχέση με αυτούς που δεν ήθελαν.

Από την ανάλυση διακύμανσης ως προς έναν παράγοντα διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική επίδραση του παράγοντα «πρόθεση για χρήση Η/Υ στην υπηρεσία» σε σχέση με τον παράγοντα «έλεγχος» ($t=5.510, p= 0.000 <0.05$). Από τη μελέτη των μέσων όρων φάνηκε πως όσοι ήθελαν να χρησιμοποιήσουν Η/Υ στην υπηρεσία εμφάνισαν υψηλότερες τιμές σε σχέση με αυτούς που δεν ήθελαν.

7. 2. 18. Παράγοντας Πεποίθηση Διευκόλυνσης Έργου Στην Υπηρεσία Μέσω Της Χρήσης Η/Υ

Από την ανάλυση διακύμανσης ως προς έναν παράγοντα διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική επίδραση του παράγοντα «πεποίθηση διευκόλυνσης έργου στην υπηρεσία μέσω της χρήσης Η/Υ» σε σχέση με τον παράγοντα «επίδραση» ($t=4.790$, $p= 0.000 <0.05$). Από τη μελέτη των μέσων όρων φάνηκε πως όσοι πιστεύουν πως διευκολύνεται το έργο τους στην υπηρεσία από τη χρήση Η/Υ εμφάνισαν υψηλότερες τιμές σε σχέση με αυτούς που δεν το πίστευαν.

Από την ανάλυση διακύμανσης ως προς έναν παράγοντα διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική επίδραση του παράγοντα «πεποίθηση διευκόλυνσης έργου στην υπηρεσία μέσω της χρήσης Η/Υ» σε σχέση με τον παράγοντα «γνώση» ($t=7.603$, $p= 0.000 <0.05$). Από τη μελέτη των μέσων όρων φάνηκε πως όσοι πιστεύουν πως διευκολύνεται το έργο τους στην υπηρεσία από τη χρήση Η/Υ εμφάνισαν υψηλότερες τιμές σε σχέση με αυτούς που δεν το πίστευαν.

Από την ανάλυση διακύμανσης ως προς έναν παράγοντα διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική επίδραση του παράγοντα «πεποίθηση διευκόλυνσης έργου στην υπηρεσία μέσω της χρήσης Η/Υ» σε σχέση με τον παράγοντα «παρόρμηση» ($t=4.031$, $p= 0.000 <0.05$). Από τη μελέτη των μέσων όρων φάνηκε πως όσοι πιστεύουν πως διευκολύνεται το έργο τους στην υπηρεσία από τη χρήση Η/Υ εμφάνισαν υψηλότερες τιμές σε σχέση με αυτούς που δεν το πίστευαν.

Από την ανάλυση διακύμανσης ως προς έναν παράγοντα διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική επίδραση του παράγοντα «πεποίθηση διευκόλυνσης έργου στην υπηρεσία μέσω της χρήσης Η/Υ» σε σχέση με τον παράγοντα «έλεγχος» ($t=5.278$, $p= 0.000 <0.05$). Από τη μελέτη των μέσων όρων φάνηκε πως όσοι πιστεύουν πως διευκολύνεται το έργο τους στην υπηρεσία από τη χρήση Η/Υ εμφάνισαν υψηλότερες τιμές σε σχέση με αυτούς που δεν το πίστευαν.

7. 2. 19. Παράγοντας Δήλωση για Κατοχή Πιστοποίησης Γνώσης ΤΠΕ

Από την ανάλυση διακύμανσης ως προς έναν παράγοντα διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική επίδραση του παράγοντα «κατοχή πιστοποίησης» σε σχέση με τον παράγοντα «επίδραση» ($t=3.153$, $p= 0.002 <0.05$). Από τη μελέτη των μέσων

όρων φάνηκε πως όσοι δήλωσαν πως είχαν πιστοποίηση εμφάνισαν υψηλότερες τιμές σε σχέση με αυτούς που δήλωσαν πως δεν είχαν.

Από την ανάλυση διακύμανσης ως προς έναν παράγοντα δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική επίδραση του παράγοντα «κατοχή πιστοποίησης» σε σχέση με τον παράγοντα «γνώση» ($t=1.510, p= 0.132 >0.05$).

Από την ανάλυση διακύμανσης ως προς έναν παράγοντα διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική επίδραση του παράγοντα «κατοχή πιστοποίησης» σε σχέση με τον παράγοντα «παρόρμηση» ($t=3.399, p= 0.001 <0.05$). Από τη μελέτη των μέσων όρων φάνηκε πως όσοι δήλωσαν πως είχαν πιστοποίηση εμφάνισαν υψηλότερες τιμές σε σχέση με αυτούς που δήλωσαν πως δεν είχαν.

Από την ανάλυση διακύμανσης ως προς έναν παράγοντα διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική επίδραση του παράγοντα «κατοχή πιστοποίησης» σε σχέση με τον παράγοντα «έλεγχος» ($t=3.775, p= 0.000 <0.05$). Από τη μελέτη των μέσων όρων φάνηκε πως όσοι δήλωσαν πως είχαν πιστοποίηση εμφάνισαν υψηλότερες τιμές σε σχέση με αυτούς που δήλωσαν πως δεν είχαν.

7. 2. 20. Παράγοντας Χρήση Η/Υ στο Σπίτι

Από την ανάλυση διακύμανσης ως προς έναν παράγοντα διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική επίδραση του παράγοντα «χρήση Η/Υ στο σπίτι» σε σχέση με τον παράγοντα «επίδραση» ($t=6.657, p= 0.000 <0.05$). Από τη μελέτη των μέσων όρων φάνηκε πως όσοι δήλωσαν πως χρησιμοποιούν Η/Υ στο σπίτι εμφάνισαν υψηλότερες τιμές σε σχέση με αυτούς που δήλωσαν πως δεν χρησιμοποιούν.

Από την ανάλυση διακύμανσης ως προς έναν παράγοντα διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική επίδραση του παράγοντα «χρήση Η/Υ στο σπίτι» σε σχέση με τον παράγοντα «γνώση» ($t=4.190, p= 0.000 <0.05$). Από τη μελέτη των μέσων όρων φάνηκε πως όσοι δήλωσαν πως χρησιμοποιούν Η/Υ στο σπίτι εμφάνισαν υψηλότερες τιμές σε σχέση με αυτούς που δήλωσαν πως δεν χρησιμοποιούν.

Από την ανάλυση διακύμανσης ως προς έναν παράγοντα διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική επίδραση του παράγοντα «χρήση Η/Υ στο σπίτι» σε σχέση με τον παράγοντα «παρόρμηση» ($t=4.655, p= 0.000 <0.05$). Από τη μελέτη των μέσων όρων φάνηκε πως όσοι δήλωσαν πως χρησιμοποιούν Η/Υ στο σπίτι εμφάνισαν υψηλότερες τιμές σε σχέση με αυτούς που δήλωσαν πως δεν χρησιμοποιούν.

Από την ανάλυση διακύμανσης ως προς έναν παράγοντα διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική επίδραση του παράγοντα «χρήση Η/Υ στο σπίτι» σε σχέση με τον παράγοντα «έλεγχος» ($t=7.134, p= 0.000 <0.05$). Από τη μελέτη των μέσων όρων φάνηκε πως όσοι δήλωσαν πως χρησιμοποιούν Η/Υ στο σπίτι εμφάνισαν υψηλότερες τιμές σε σχέση με αυτούς που δήλωσαν πως δεν χρησιμοποιούν.

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Πίνακας 1. Παρουσίαση Στατιστικά Σημαντικών Αλληλεπιδράσεων μεταξύ των παραγόντων (εμφανίζονται με *).

	Επίδραση	Γνώση	Παρόρμηση- (Συμπεριφορά)	Έλεγχος
Φύλο	* $t=3.488$, $p=0.001 < 0.05$	* $t=1.973$, $p=0.05 = 0.05$	* $t=3.003$, $p=0.003 < 0.05$	$t=1.417$, $p=0.158 > 0.05$
Ηλικία	$F_{(3, 219)}=1.905$, $p=0.130 > 0.05$	$F_{(3, 219)}=0.131$, $p=0.942 > 0.05$	$F_{(3, 219)}=2.291$, $p=0.079 > 0.05$	$F_{(3, 219)}=1.902$, $p=0.130 > 0.05$
Οικογενειακή Κατάσταση	* $F_{(3, 219)}=3.972$, $p=0.009 < 0.05$	$F_{(3, 219)}=0.105$, $p=0.957 > 0.05$	$F_{(3, 219)}=2.625$, $p=0.051 > 0.05$	$F_{(3, 219)}=1.543$, $p=0.204 > 0.05$
Αριθμός Παιδιών	$F_{(3, 218)}=1.528$, $p=0.208 > 0.05$	$F_{(3, 218)}=2.036$, $p=0.110 > 0.05$	$F_{(3, 218)}=1.644$, $p=0.180 > 0.05$	$F_{(3, 218)}=0.464$, $p=0.708 > 0.05$
Εκπαιδευτικό Επίπεδο	* $F_{(3, 219)}=4.557$, $p=0.001 < 0.05$	$F_{(3, 219)}=1.589$, $p=0.178 > 0.05$	* $F_{(3, 219)}=2.431$, $p=0.049 < 0.05$	* $F_{(3, 219)}=2.531$, $p=0.041 < 0.05$
Έτος Πρώτης Αποφοίτησης	$F_{(3, 218)}=2.510$, $p=0.060 > 0.05$	$F_{(3, 218)}=1.076$, $p=0.360 > 0.05$	$F_{(3, 218)}=2.101$, $p=0.101 > 0.05$	* $F_{(3, 218)}=3.301$, $p=0.021 < 0.05$
Κατοχή Πτυχίου Άλλης Σχολής	$t=0.670$, $p=0.503 > 0.05$	$t=1.927$, $p=0.055 > 0.05$	$t=0.944$, $p=0.346 > 0.05$	$t=0.783$, $p=0.434 > 0.05$
Είδος Πτυχίου Άλλης Σχολής	$F_{(8, 43)}=1.164$, $p=0.342 > 0.05$	$F_{(8, 43)}=0.469$, $p=0.871 > 0.05$	$F_{(8, 43)}=0.265$, $p=0.974 > 0.05$	$F_{(8, 43)}=0.887$, $p=0.535 > 0.05$
Ειδικότητα στο χώρο Εργασίας	* $F_{(5, 217)}=5.861$, $p=0.000 < 0.05$	* $F_{(5, 217)}=4.743$, $p=0.000 < 0.05$	* $F_{(5, 217)}=3.418$, $p=0.005 < 0.05$	* $F_{(5, 217)}=4.988$, $p=0.000 < 0.05$
Τομέας Εργασίας	$F_{(3, 138)}=0.828$, $p=0.480 > 0.05$	$F_{(3, 138)}=0.215$, $p=0.810 > 0.05$	$F_{(3, 138)}=0.411$, $p=0.745 > 0.05$	$F_{(3, 138)}=0.383$, $p=0.680 > 0.05$

		$p=0.886 >0.05$		$p=0.765 >0.05$
Μονιμότητα	$t=1.266,$ $p= 0.207 >0.05$	$t=0.686,$ $p=0.493 >0.05$	$t=1.133,$ $p= 0.259 >0.05$	$t=1.657,$ $p= 0.099 >0.05$
Έτη Προϋπηρεσίας	$F_{(3, 219)}=1.627,$ $p=0.184 >0.05$	$F_{(3, 219)}=0.386,$ $p=0.763 >0.05$	$F_{(3, 219)}=2.364,$ $p=0.072 >0.05$	$F_{(3, 219)}=1.346,$ $p=0.260 >0.05$
Υπαλληλική Κατηγορία	* $F_{(3, 219)}=2.891,$ $p=0.036 <0.05$	* $F_{(3, 219)}=4.901,$ $p=0.003 <0.05$	$F_{(3, 219)}=0.915,$ $p=0.434 >0.05$	* $F_{(3, 219)}=3.146,$ $p=0.026 <0.05$
Υπηρεσία σε Θέση Αυξημένης Ευθύνης	$F_{(3, 74)}=0.711,$ $p=0.549 >0.05$	$F_{(3, 74)}=0.838,$ $p=0.477 >0.05$	$F_{(3, 74)}=0.736,$ $p=0.534 >0.05$	$F_{(3, 74)}=0.708,$ $p=0.550 >0.05$
Απαιτήση Χρήσης Η/Υ στη Θέση Εργασίας	* $t=2.455,$ $p=0.015 <0.05$	* $t=3.365,$ $p=0.001 <0.05$	* $t=2.558,$ $p= 0.011 <0.05$	* $t=3.680,$ $p= 0.000 <0.05$
Χρήση Η/Υ στη Θέση Εργασίας	* $t=3.873,$ $p= 0.000 <0.05$	* $t=2.417,$ $p=0.017 <0.05$	$t=1.312,$ $p= 0.191 >0.05$	* $t=4.019,$ $p=0.000 <0.05$
Πρόθεση για Χρήση Η/Υ στην Υπηρεσία	* $t=5.540,$ $p= 0.000 <0.05$	* $t=5.052,$ $p=0.000 <0.05$	* $t=3.462,$ $p= 0.001 <0.05$	* $t=5.510,$ $p= 0.000 <0.05$
Πεποίθηση για Διευκόλυνση του Έργου στην Υπηρεσία μέσω της Χρήσης Η/Υ	* $t=4.790,$ $p= 0.000 <0.05$	* $t=7.603,$ $p=0.000 <0.05$	* $t=4.031,$ $p= 0.000 <0.05$	* $t=5.278,$ $p= 0.000 <0.05$
Κατοχή Πιστοποίησης της Γνώσης ΤΠΕ	* $t=3.153,$ $p= 0.002 <0.05$	$t=1.510,$ $p=0.132 >0.05$	* $t=3.399,$ $p= 0.001 <0.05$	* $t=3.775,$ $p= 0.000 <0.05$

Χρήση Η/Υ στο Σπίτι	* $t=6.657$, $p= 0.000 <0.05$	* $t=4.190$, $p=0.000 <0.05$	* $t=4.655$, $p= 0.000 <0.05$	* $t=7.134$, $p= 0.000 <0.05$
----------------------------	-----------------------------------	----------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------------

***: Στατιστικά σημαντική τιμή σε επίπεδο 5 %.**

7. 3. Συγκριτική ανάλυση αποτελεσμάτων έρευνας

Επιβεβαιώθηκε η παρατηρούμενη αρνητική στάση των χρηστών της τεχνολογίας έναντι των Η/Υ αναφορικά με τη χρήση τους που εμφανίζεται σε έρευνες των Corston και Colman (1996) και του Markoulides (1996). Δεν επιβεβαιώθηκε το ότι ο παράγοντας «ηλικία των χρηστών» να κατέχει σημαντικό ρόλο, μόνο η «προηγούμενη εμπειρία τους στη χρήση» (Barbrow, Jeong & Parkw, 1996; Seyal, Rahim, & Rahman, 2002), συμφωνώντας με άλλους ερευνητές πως ο παράγοντας «ηλικία» δεν φαίνεται να επηρεάζει τη διαμόρφωση των στάσεων για τη χρήση της τεχνολογίας. Περισσότερο φαίνεται να επηρεάζουν το περιβάλλον μάθησης και οι μέθοδοι διδασκαλίας (Cates & McNaull, 1993, Walters & Necessary, 1996). Η ερμηνεία του τρόπου με τον οποίο δεχόμαστε τη χρήση ενός νεότερου εργαλείου σχετίζεται με τη λογικο-συναισθηματική προδιάθεση και τη στάση του ατόμου και των ομάδων (Ράπτης & Ράπτη, 2002). Όπως σε έρευνα της Κοντογιαννοπούλου-Πολυδωρίδη (2003) στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση αποδείχτηκε πως οι μαθητές που διδάχτηκαν με τη χρήση υπολογιστών ανέπτυξαν θετική στάση ως προς τη χρήση των Η/Υ στη διδασκαλία, έτσι και στους νοσοκομειακούς εργαζόμενους αποδείχτηκε πως αυτοί που χρησιμοποιούσαν Η/Υ, έδειξαν μεγαλύτερο ενδιαφέρον και σημείωσαν θετική αλλαγή της στάσης τους προς τους Η/Υ. Ομοίως σε έρευνες των Ζεμπύλα, Θεοδώρου και Παυλάκη (2007), πηγές των αρνητικών συναισθηματικών καταστάσεων των χρηστών Η/Υ θεωρήθηκαν, η μη εξοικείωση των χρηστών με την τεχνολογία και η ανεπαρκής επικοινωνία των χρηστών μεταξύ τους, όπως και στην παρούσα έρευνα.

Στον εργασιακό χώρο, στον τομέα της υγείας παρατηρείται το φαινόμενο στην αντίσταση στην εκμάθηση και χρήση των νέων τεχνολογιών από κατηγορίες εργαζομένων (Durriger-Copp & Wranik, 2003), γεγονός που επιβεβαιώθηκε και στην παρούσα έρευνα (νοσηλεύτριες/τες). Η έρευνα του Fairey (2003), σχετικά με την ανάπτυξη στρατηγικής προγράμματος εισαγωγής των νέων τεχνολογιών στο σύστημα

υγείας στις Η.Π.Α., φαίνεται να αφορά και τις προτάσεις για την ανάπτυξη του συστήματος υγείας και στην Ελλάδα, καθώς αναφέρει πως οι περιοχές του συστήματος που χρειάζονται δομική αλλαγή περισσότερο με προσοχή παρά με τεχνικό εξοπλισμό, είναι οι πεποιθήσεις των κλινικών που απαρτίζουν το σύστημα, η εμπλοκή των ασκούντων εκτελεστική εξουσία και ο φόβος της αποτυχίας, καθώς οι αλλαγές προτείνεται να γίνουν σε δομικό (με την εισαγωγή πληροφοριακών συστημάτων για τη στήριξη του έργου των κλινικών επιστημόνων), οργανωτικό και συμπεριφορικό επίπεδο (με τη μη εμπλοκή των κλινικών λόγω φόβου αποτυχίας στην ικανότητα της χρήσης). Κάποια από τα προβλήματα και τα κρίσιμα θέματα της βιωσιμότητας του έργου οργάνωσης των υπηρεσιών υγείας με ΤΠΕ στην Ελλάδα, αφορούν την εκπαίδευση αλλά και υποστήριξη των χρηστών, την αποδοχή και κατανόηση της αναγκαιότητας του έργου από τους χρήστες και τα στελέχη των μονάδων υγείας και, τέλος, τη στήριξη της πολιτείας σε στρατηγικό και διοικητικό επίπεδο (ΑΤΛΑΝΤΙΣ & VIDAVO A.E., 2007), θέματα που προτείνονται και από την παρούσα έρευνα.

Σε έρευνα σχετική με τις στάσεις των προσωπικού νοσοκομείου για τους Η/Υ (Μπίρης, 2006) φαίνεται πως το διοικητικό προσωπικό είναι ιδιαίτερα εξοικειωμένο, τουλάχιστον με τη χρήση του υπολογιστή και προγραμμάτων όπως τα λογιστικά φύλλα και εξειδικευμένα λογιστικά προγράμματα και βάσεις δεδομένων. Επίσης, τα νεότερα μέλη του προσωπικού, έχουν πολύ καλύτερες προοπτικές να ασπαστούν με επιτυχία τη «νέα» τεχνολογία. Αδιαμφισβήτητα, η χρήση Τ.Π.Ε. από τα νοσοκομεία προσφέρει σημαντικά οφέλη. Δίνει τη δυνατότητα στα ιδρύματα να διαχειρίζονται με το σωστό τρόπο και εύκολα ένα μεγάλο πλήθος στοιχείων. Παράλληλα, βελτιώνεται η όλη διαχείριση του ιδρύματος και γίνεται πιο εύκολη η λογιστική παρακολούθηση όλων των δραστηριοτήτων, (Γιαννακοπούλου, 2007), στοιχείο που φάνηκε στα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας να έχει γίνει κατανοητό από τους διοικητικούς υπαλλήλους.

Αν και σύμφωνα με τους Alpay & Russell (2002, σ. 137) «η επίδραση των νέων τεχνολογιών θα βοηθήσουν πολύ το πρακτικό έργο των νοσηλευτριών», δεν επιβεβαιώθηκε αυτό από τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας. Ο Hobbs (2002), πιστεύει πως οι νοσηλεύτριες φέρουν αντίσταση στην χρησιμοποίηση των νέων τεχνολογιών κατά την φροντίδα του ασθενή και αυτό επιβεβαιώνεται στα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας. Τα συμπεράσματα από την παρούσα έρευνα συμφωνούν με έρευνα του Park (2003), σχετικά με παράγοντες που επηρεάζουν την

αποδοχή των νέων τεχνολογιών από τις νοσηλεύτριες, όπως οι στάσεις, η πίεση του χρόνου και η εκπαίδευσή τους. Αποτελέσματα μελέτης των Παπαδημητρίου, Αρβανίτη & Τρικαλιώτου (2003) επιβεβαιώνονται και στην παρούσα έρευνα καθώς το 40% του νοσηλευτικού προσωπικού αναφέρει, ότι υπάρχουν υπολογιστές στο τμήμα που εργάζεται, και μόνο το 28% γνωρίζει να τους χρησιμοποιεί. Το επίπεδο εκπαίδευσης (Π.Ε.-Τ.Ε.) φαίνεται ότι επηρεάζει με στατιστική σημαντικότητα τις γνώσεις και τις θέσεις για την τηλενοσηλευτική και την πληροφορική στη Νοσηλευτική ($P < 0,01$), αν και διαφέρουν τα συμπεράσματα καθώς η πεποίθηση του νοσηλευτικού προσωπικού ότι η σωστή χρήση της τεχνολογίας επιφέρει και θα επιφέρει σημαντική εξέλιξη στη Νοσηλευτική δεν επιβεβαιώθηκαν στην παρούσα έρευνα. Η Kearns (2000), αναφερόμενη σε έρευνα των Coover και Delcourt (1992) που σκοπό είχε τη διερεύνηση των συμπεριφορών από 210 νοσηλευτές απέναντι στους υπολογιστές, ομοίως με τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας, υποστήριξε πως η δυνατότητα πρόσβασης σε υπολογιστές στο γραφείο ή στο σπίτι, είχε επιπτώσεις για το ενδιαφέρον για τους υπολογιστές, ενώ οι δημογραφικοί παράγοντες όπως η ηλικία, το νοσηλευτικό επάγγελμα και τα χρόνια προϋπηρεσίας δεν ήταν παράγοντες πρόβλεψης της συμπεριφοράς απέναντι υπολογιστές. Τέλος επιβεβαιώθηκε έρευνα των Schumacher & Moharan, (2001) στην οποία λόγω της μικρότερης εμπειρίας των κοριτσιών στη χρήση του υπολογιστή, το θηλυκό φύλο εκπροσωπείται από αρνητικές στάσεις, όπως βρέθηκε και τώρα.

VI. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ- ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Κεφάλαιο 8: Συμπεράσματα

Από τα αποτελέσματα της έρευνας οδηγούμαστε σε σημαντικά συμπεράσματα σχετικά με τις στάσεις και τη χρήση των Η/Υ από το προσωπικό του νοσοκομείου. Οι παράγοντες που έμειναν αδιαφοροποίητοι σε σχέση με τις στάσεις για τους Η/Υ είναι η ηλικία, ο αριθμός των παιδιών, η κατοχή πτυχίου άλλης σχολής και το είδος αυτής, η μονιμότητα, ο τομέας εργασίας, τα έτη προϋπηρεσίας και η θέση ευθύνης.

Πίνακας 2. Παρουσίαση παραγόντων που έμειναν αδιαφοροποίητοι σε σχέση με τις στάσεις για τους Η/Υ.

Παράγοντες που έμειναν αδιαφοροποίητοι σε σχέση με τις στάσεις για τους Η/Υ
Η Ηλικία
Ο Αριθμός Των Παιδιών
Η Κατοχή Πτυχίου Άλλης Σχολής
Το Είδος Πτυχίου Άλλης Σχολής
Η Μονιμότητα
Ο Τομέας Εργασίας
Τα Έτη Προϋπηρεσίας
Η Θέση Ευθύνης

Σχετικά με την «ηλικία» δεν παρατηρήθηκαν διαφοροποιήσεις πιθανόν γιατί τόσο οι νέοι υπάλληλοι, όσο και οι μεγαλύτεροι, έχοντας συνειδητοποιήσει την ανάγκη για αναβάθμιση του έργου τους μέσω του Η/Υ, κάνουν προσπάθεια προσαρμογής στο νέο εργαλείο και ξεπερνούν εμπόδια, τα οποία εμφανίζονται όταν η

μάθηση γίνεται σε μεγαλύτερες ηλικίες. Άλλωστε σήμερα, το μαθησιακό πρότυπο της δια βίου εκπαίδευσης, που με μεγάλη επιταγή έχει εισέλθει σε χώρους όπως ο χώρος της υγείας, καθιστά αναγκαία και επιτεύξιμη την προσαρμογή όλων σε γνώσεις που παλαιότερα δεν προσλαμβάνονταν από μεγαλύτερους σε ηλικία μετά την ολοκλήρωση της βασικής τους εκπαίδευσης.

Ο «αριθμός των παιδιών» δεν φάνηκε να επηρεάζει τις στάσεις του προσωπικού καθώς φαίνεται πως με ή χωρίς οικογενειακές υποχρεώσεις, όταν η εκπαίδευση και η χρήση του Η/Υ είναι απαραίτητη, σε εργασιακό ή και εκπαιδευτικό χρόνο, το προσωπικό συνδυάζει την ανάληψη τόσο οικογενειακών όσο και εργασιακών/εκπαιδευτικών ευθυνών.

Η «κατοχή πτυχίου άλλης σχολής» και το «είδος» αυτής δεν φάνηκαν να είναι παράγοντες που επηρεάζουν τις στάσεις προς τους Η/Υ. Το δείγμα των κατόχων πτυχίου άλλης σχολής ήταν μικρό και σχετικά με το είδος, το μεγαλύτερο μέρος των κατόχων ήταν απόφοιτοι κάποιων σχολών ειδίκευσης στην νοσηλευτική, κυρίως της βαθμίδας των επαγγελματικών σχολών. Έτσι δεν παρουσιάστηκε διαφοροποίηση στα αποτελέσματα.

Ο παράγοντας της «μονιμότητας» δεν επηρέασε τις στάσεις του προσωπικού για τη χρήση των Η/Υ, κάνοντας ευκρινές πως τόσο το μόνιμο όσο και το με σύμβαση προσωπικό δεν διαφέρουν σχετικά με την αντιμετώπιση της νέας τεχνολογίας, πιθανών γιατί οι μόνιμοι υπάλληλοι επιδιώκουν βελτίωση του παραγόμενου έργου τους με ταυτόχρονη διευκόλυνσή τους και οι συμβασιούχοι υπάλληλοι επιδιώκουν την αύξηση των προσόντων και των γνώσεών τους που θα τους βοηθήσουν στην κατοχύρωση μιας μόνιμης θέσης εργασίας, που θα αξιοποιεί τα προσόντα τους και την εμπλοκή τους με σύγχρονα εργασιακά εργαλεία διεκπεραίωσης του έργου που καλούνται να παράγουν.

Ο «τομέας εργασίας στο νοσοκομείο» δεν φάνηκε να διαφοροποιεί τις στάσεις των εργαζομένων καθώς τόσο οι εργαζόμενοι σε χειρουργικό, παθολογικό, εργαστηριακό τομείς, όσο και οι εργαζόμενοι σε Μ.Ε.Θ. χειρίζονται ισότιμα τους Η/Υ. Οι εργαζόμενοι αυτοί, νοσηλευτικό και ιατρικό προσωπικό, αναγκάζονται να λειτουργήσουν συνεργατικά τόσο μεταξύ τους όσο και με τους υπόλοιπους εργαζόμενους του νοσοκομείου, έτσι κάτω από τις κοινές φροντίδες που έχουν, έχουν αποκτήσει κοινή στάση σε σχέση με τη χρήση των Η/Υ. Άλλωστε, η τοποθέτηση των Η/Υ σε όλους τους χώρους αποτελεί μακροπρόθεσμο στόχο των υπηρεσιών υγείας για την ποιοτική αναβάθμιση των υπηρεσιών.

Τα «έτη προϋπηρεσίας» δεν διαφοροποιούν τις στάσεις του προσωπικού καθώς τόσο νέοι όσο και παλαιότεροι υπάλληλοι κάνουν χρήση των Η/Υ. Ειδικά για τους νεότερους η απόδειξη της εκπαίδευσής τους στη χρήση των Η/Υ είναι προσόν διορισμού, ενώ για τους παλαιότερους γίνεται προσπάθεια εκπαίδευσής τους με επιδοτούμενα προγράμματα μετά το πέρας του ωραρίου εργασίας τους, προκειμένου να αποκτήσουν την νέα γνώση και να την αξιοποιήσουν στο χώρο εργασίας τους και στην εκάστοτε θέση.

Η «εργασία σε θέση αυξημένης ευθύνης» δεν έδειξε να επηρεάζει επίσης τις στάσεις του προσωπικού, καθώς φαίνεται πως τα στελέχη όλων των βαθμίδων που φέρουν μεγαλύτερη ή μικρότερη ευθύνη ενός τομέα εργασίας είναι εξοικειωμένα με την σύγχρονη τεχνολογία, η οποία τα διευκολύνει στο οργανωτικό και διαχειριστικό τμήμα της εργασίας τους μέσω των Η/Υ.

Οι παράγοντες που δεν έμειναν αδιαφοροποίητοι σε σχέση με τις στάσεις για τους Η/Υ και εμφάνισαν στατιστικά σημαντικές διαφορές είναι το «φύλο», η «οικογενειακή κατάσταση», η «δεκαετία πρώτης αποφοίτησης», η «βαθμίδα εκπαίδευσης», η «ειδικότητα στο χώρο εργασίας», η «υπαλληλική κατηγορία», η «απαίτηση χρήσης Η/Υ στη θέση εργασίας», η «χρήση Η/Υ στη θέση εργασίας», η «πρόθεση για χρήση Η/Υ στη θέση εργασίας», η «πεποίθηση για διευκόλυνση του έργου εργασίας μέσω της χρήσης Η/Υ στη θέση εργασίας», η «δήλωση για κατοχή πιστοποίησης γνώσης ΤΠΕ» και η «χρήση Η/Υ στο σπίτι».

Πίνακας 3. Παρουσίαση παραγόντων που δεν έμειναν αδιαφοροποίητοι σε σχέση με τις στάσεις για τους Η/Υ.

Παράγοντες σχετικοί με τις στάσεις για τους Η/Υ που εμφάνισαν στατιστικά σημαντικές διαφορές
Το Φύλο (επίδραση, γνώση, παρόρμηση = 3 παράγοντες)
Η Οικογενειακή Κατάσταση (επίδραση = 1 παράγοντας)
Η Δεκαετία Πρώτης Αποφοίτησης (έλεγχος = 1 παράγοντας)
Η Βαθμίδα Εκπαίδευσης (επίδραση, παρόρμηση, έλεγχος = 3 παράγοντες)

<p>Η Ειδικότητα Στο Χώρο Εργασίας (επίδραση, γνώση, παρόρμηση, έλεγχος = 4 παράγοντες)</p>
<p>Η Υπαλληλική Κατηγορία (επίδραση, γνώση, έλεγχος = 3 παράγοντες)</p>
<p>Η Απαιτήση Χρήσης Η/Υ Στη Θέση Εργασίας (επίδραση, γνώση, παρόρμηση, έλεγχος = 4 παράγοντες)</p>
<p>Η Χρήση Η/Υ Στη Θέση Εργασίας (επίδραση, γνώση, έλεγχος = 3 παράγοντες)</p>
<p>Η Πρόθεση Για Χρήση Η/Υ Στη Θέση Εργασίας (επίδραση, γνώση, παρόρμηση, έλεγχος = 4 παράγοντες)</p>
<p>Η Πεποίθηση Για Διευκόλυνση Του Έργου Εργασίας Μέσω Της Χρήσης Η/Υ Στη Θέση Εργασίας (επίδραση, γνώση, παρόρμηση, έλεγχος = 4 παράγοντες)</p>
<p>Η Δήλωση Για Κατοχή Πιστοποίησης Γνώσης ΤΠΕ (επίδραση, παρόρμηση, έλεγχος = 3 παράγοντες)</p>
<p>Η Χρήση Η/Υ Στο Σπίτι (επίδραση, γνώση, παρόρμηση, έλεγχος = 4 παράγοντες)</p>

Πιο συγκεκριμένα, ο παράγοντας του «φύλου» εμφανίζει τους άνδρες να δηλώνουν πως έχουν θετικότερα συναισθήματα για τους Η/Υ, περισσότερες θετικές προθέσεις και πράξεις σεβασμού για τους Η/Υ και οριακά καλύτερη πληροφόρηση για αυτούς σε σχέση με τις γυναίκες, ενώ στην αντιλαμβανόμενη ηρεμία ή δυσκολία στη χρήση του δεν εμφανίστηκαν διαφορές ανάμεσα στα δύο φύλα. Τα ευρήματα αυτά μπορούν να επιβεβαιωθούν από έρευνες που εμφανίζουν τις γυναίκες να προβληματίζονται περισσότερο με την εισαγωγή του νέου χρηστικού εργαλείου στην εργασία τους, ενώ διαφαίνεται η τάση για εξομάλυνση των διαφορών λόγω της ανάγκης προσαρμογής που επιβάλλεται σε εργασιακούς χώρους όπου τα δύο φύλα εργάζονται κάτω από ισότιμους όρους και μοιράζονται δίκαια ίδιους, χωρίς διακρίσεις σε αμοιβές και απαιτήσεις, ρόλους.

Η «οικογενειακή κατάσταση» εμφανίζει μεμονωμένα διάκριση ως προς την επίδραση, δηλ. τα συναισθήματα για τους Η/Υ. Οι ανύπανδροι και οι έγγαμοι

εργαζόμενοι εμφανίζουν θετικότερα συναισθήματα για τους Η/Υ από τους χήρους εργαζόμενους, πιθανών γιατί οι τελευταίοι, που ήταν αριθμητικά πολύ λιγότεροι στο δείγμα, είναι επιβαρυνμένοι με πολλές φροντίδες, λειτουργούν κάτω από μεγάλες οικογενειακές και προσωπικές πιέσεις που τους δημιουργεί η φυσική απώλεια του συντρόφου τους και ίσως έχουν μειωμένο ενδιαφέρον για ενασχόληση με κάτι που απαιτεί προσήλωση, προσοχή και καταβολή προσπάθειας για απόκτηση νέας γνώσης. Στις υπόλοιπες περιπτώσεις δεν εμφανίζεται διαφοροποίηση, καθώς φαίνεται πως κυριαρχεί η αντίληψη για τη θετική χρηστικότητα του Η/Υ.

Η «δεκαετία πρώτης αποφοίτησης» εμφανίζει επίσης μεμονωμένα διάκριση ως προς τον έλεγχο (την αντιλαμβανόμενη ηρεμία ή δυσκολία στη χρήση του Η/Υ). Οι απόφοιτοι των χρονικών διαστημάτων 1969-1980 και οι απόφοιτοι των χρονικών διαστημάτων 1980- 1990 εμφάνισαν μικρότερες τιμές στον παράγοντα σε σχέση με τους απόφοιτους των χρονικών διαστημάτων 2001- 2008, οι οποίοι σαφώς είναι πιο εξοικειωμένοι με την χρήση του Η/Υ και αντιμετωπίζουν την σύγχρονη τεχνολογία ως ένα τμήμα των σπουδών τους χωρίς ιδιαίτερο άγχος και νευρικότητα και όχι ως κάτι αναγκαστικά πρόσθετο και συνάμα απαραίτητο μετά την ολοκλήρωσή των σπουδών τους. Η μη εμφάνιση επιπρόσθετων διαφορών στους υπόλοιπους παράγοντες δηλώνει την πρόθεση εξομάλυνσης των διαφορών, που η χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας έφερε, επιτείνοντας το χάσμα σε εκπαιδευτικές πρακτικές και μεθόδους, οι οποίες με το πέρασμα του χρόνου εμφανίστηκαν έντονες και σχεδόν αγεφύρωτες μεταξύ διαφορετικών γενιών.

Η «βαθμίδα εκπαίδευσης» εμφανίζει διαφορές σχετικά με τους απόφοιτους γυμνασίου, οι οποίοι σε σχέση με τους απόφοιτους Λυκείου, τους απόφοιτους Τ.Ε.Ι. και Α.Ε.Ι. και τους κατόχους Μεταπτυχιακού διπλώματος σπουδών έχουν αρνητικότερα συναισθήματα για τους Η/Υ και σε σχέση με τους κατόχους Μεταπτυχιακού διπλώματος σπουδών εμφανίζουν μεγαλύτερη αντιλαμβανόμενη δυσκολία στη χρήση του Η/Υ, πιθανών λόγω της έλλειψης γνώσεων και εξοικείωσης που το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, που έχουν, επιφέρει. Οι προθέσεις και πράξεις στις οποίες υπάρχει σεβασμός προς τον Η/Υ συνολικά εμφανίζεται οριακά διαφοροποιημένος, χωρίς ωστόσο να παρατηρείται διαφοροποίηση μεταξύ των τάξεων του παράγοντα «βαθμίδα εκπαίδευσης».

Η «ειδικότητα στο χώρο εργασίας» είναι ένας από τους παράγοντες με πλήρη επίδραση καθώς φαίνεται πως σαφώς ορίζει διαφορές ανάμεσα στους νοσηλευτές και τις άλλες ειδικότητες. Πιο συγκεκριμένα, οι νοσηλευτές εμφανίζουν αρνητικότερα

συναισθήματα για τους Η/Υ και μεγαλύτερη αντιλαμβανόμενη δυσκολία στη χρήση του Η/Υ σε σχέση με τους διοικητικούς υπαλλήλους και τους υπαλλήλους της υπηρεσίας της πληροφορικής (οι οποίοι επίσης ανήκουν στην διοικητική υπηρεσία, αλλά στην έρευνα μελετήθηκαν ξεχωριστά από τους υπόλοιπους της διοικητικής υπηρεσίας για τη διερεύνηση πιθανών διαφορών), ίσως λόγω της ελλιπούς ενσωμάτωσης του εργαλείου στην εργασία τους και της περιορισμένης υλικοτεχνικής υποδομής που υπάρχει σήμερα στους χώρους των νοσηλευτικών τμημάτων. Επίσης οι νοσηλευτές εμφανίζονται να έχουν αρνητικότερες απόψεις και ελλιπή πληροφόρηση σε σχέση με τους Η/Υ σε σύγκριση με τους διοικητικούς υπαλλήλους και τους ιατρούς, οι οποίοι χειρίζονται πιο αποτελεσματικά το σύγχρονο εργαλείο για την κάλυψη των εργασιακών και εκπαιδευτικών τους αναγκών. Ακόμη εμφανίζουν σε σχέση με τους διοικητικούς υπαλλήλους λιγότερες προθέσεις και πράξεις που να δηλώνουν πως σέβονται την χρηστικότητα του Η/Υ, πιθανών λόγω της διαφοροποίησης της εργασίας τους (άμεση επαφή με τους ασθενείς, ιδιαιτερότητα του έργου τους) σε σχέση με αυτήν των διοικητικών, που μπορεί να λειτουργούν πιο μηχανιστικά ή και με άψυχο υλικό.

Η «υπαλληλική κατηγορία» εμφανίζει διαφοροποιήσεις σχετικά με τα συναισθήματα με τους Η/Υ, καθώς η κατηγορία εργαζομένων Πανεπιστημιακής εκπαίδευσης (ΠΕ- απόφοιτοι ΑΕΙ) έχει θετικότερα συναισθήματα για τους Η/Υ από την κατηγορία εργαζομένων Υποχρεωτικής εκπαίδευσης (ΥΕ- απόφοιτοι γυμνασίου) και κάτι τέτοιο είναι αναμενόμενο καθώς το έργο των πρώτων είναι πιο σύνθετο και εμπλέκεται περισσότερο με θέματα λιγότερο χειρονακτικά. Η κατηγορία εργαζομένων Πανεπιστημιακής εκπαίδευσης (ΠΕ- απόφοιτοι ΑΕΙ) έχει επίσης εμφανίσει διαφοροποίηση με την κατηγορία εργαζομένων Τεχνολογικής εκπαίδευσης (ΤΕ -απόφοιτοι ΤΕΙ) σχετικά με τις θετικότερες απόψεις και πληροφορίες σχετικά με τους Η/Υ, ίσως γιατί αρκετοί εργαζόμενοι Τεχνολογικής εκπαίδευσης ανήκουν στο νοσηλευτικό προσωπικό, το οποίο εμφανίζει ιδιαιτερότητες στην αντιμετώπιση του εργαλείου. Ακόμη η αντιλαμβανόμενη ηρεμία ή δυσκολία στη χρήση του Η/Υ συνολικά εμφανίζεται διαφοροποιημένη (παράγοντας έλεγχος), χωρίς ωστόσο να παρατηρείται διαφοροποίηση μεταξύ των τάξεων του παράγοντα «υπαλληλική κατηγορία».

Η «απαίτηση χρήσης Η/Υ στη θέση εργασίας» αποτελεί μαζί με τους παράγοντες «πρόθεση για χρήση Η/Υ στη θέση εργασίας», «πεποίθηση για διευκόλυνση του έργου εργασίας μέσω της χρήσης Η/Υ στη θέση εργασίας» και

«χρήση Η/Υ στο σπίτι» απόδειξη της σημαντικότητας που η επαφή με τους Η/Υ επιφέρει. Οι παράγοντες αυτοί εμφάνισαν στατιστική σημαντικότητα με όλους τους παράγοντες (επίδραση, γνώση, παρόρμηση και έλεγχος) δείχνοντας για όσων η θέση στην εργασία απαιτούσε Η/Υ, για όσους ήθελαν να χειρίζονται Η/Υ, για όσους πίστευαν πως το έργο τους στην εργασία διευκολύνονταν και όσους χρησιμοποιούσαν Η/Υ και στο σπίτι, θετικότερα συναισθήματα για τους Η/Υ, θετικότερες απόψεις για τους Η/Υ, θετικότερες προθέσεις σεβασμού για τους Η/Υ και μεγαλύτερη αντιλαμβανόμενη ηρεμία στη χρήση των Υ/Η, από όσων η θέση στην εργασία δεν απαιτούσε Η/Υ, από όσους δεν ήθελαν να χειρίζονται Η/Υ, από όσους δεν πίστευαν πως το έργο τους στην εργασία διευκολύνονταν και τέλος όσους δεν χρησιμοποιούσαν Η/Υ και στο σπίτι εκτός του χώρου εργασίας.

Η «χρήση Η/Υ στη θέση εργασίας» εμφανίζει διαφοροποιήσεις σχετικά με τα συναισθήματα με τους Η/Υ, τις θετικότερες απόψεις και πληροφορίες σχετικά με τους Η/Υ και τη μεγαλύτερη αντιλαμβανόμενη ηρεμία στη χρήση του Η/Υ καθώς εμφανίζονται αυτοί που χρησιμοποιούν Η/Υ έχουν θετικότερα συναισθήματα για τους Η/Υ από αυτούς που δεν τους χρησιμοποιούν (όπως οι νοσηλευτές).

Τέλος, όσοι δήλωσαν πως έχουν πιστοποιήσει τις γνώσεις του χειρισμού των ΤΠΕ εμφάνισαν θετικότερα συναισθήματα για τους Η/Υ, εμφανίζουν μεγαλύτερη αντιλαμβανόμενη ευκολία στη χρήση του Η/Υ και θετικότερες προθέσεις και πράξεις στις οποίες υπάρχει σεβασμός προς τον Η/Υ, κάνοντας έκδηλο για ακόμη μια φορά πως η εξοικείωση με τη χρήση αποτελεί χρηστικό και απαραίτητο εφόδιο επαγγελματικής αποκατάστασης και διευκόλυνσης του έργου σε ποιότητα και ποσότητα στο χώρο της υγείας, καθώς η πιστοποιημένη γνώση των ΤΠΕ και η ενασχόληση με τους Η/Υ είναι προαπαιτούμενο προσόν διορισμού σήμερα για νέους εργαζόμενους, οι οποίοι συνολικά εμφανίζονται καλύτερα εκπαιδευμένοι και περισσότερο δεκτικοί σε εργαλεία που η εποχή της νεωτερικότητας επιβάλλει σε εκπαιδευτικό και εργασιακό επίπεδο.

Κεφάλαιο 9: Προτάσεις

Από τα συμπεράσματα της παρούσας έρευνας γίνεται εμφανές πως η χρήση των Η/Υ και των νέων τεχνολογιών διαλύει τους μύθους φέρνοντας εξοικείωση και κάμπτε τις αρνητικές αντιδραστικές συμπεριφορές που προηγούνται από το προσωπικό, το οποίο δεν τους έχει υιοθετήσει και προσαρμόσει στον χώρο εργασίας

του, (κυρίως οι νοσηλεύτριες). Σημαντικές πρωτοβουλίες από πλευράς διοίκησης και οργάνωσης του χώρου της υγείας θα μπορούσαν να είναι η στελέχωση όλων των τμημάτων του νοσοκομείου με Η/Υ και του ευρύτερου τομέα της υγείας, η εισαγωγή διαδικασιών εκπαίδευσης του νοσηλευτικού προσωπικού στη χρήση των Η/Υ και των νέων τεχνολογιών γενικότερα, η στήριξη της εκπαίδευσης μέσω αλληλοδιδασκτικών προγραμμάτων, τα οποία να στηρίζονται σε υπαλλήλους που να γνωρίζουν και να μπορούν να εκπαιδεύσουν συναδέλφους τους κατά την καθημερινή πράξη και ακόμη εκπαίδευση του προσωπικού στη χρήση του διαδικτύου, ως ενός επιπρόσθετου εργαλείου διευκόλυνσης της καθημερινότητας εντός και εκτός εργασίας. Απαραίτητη κρίνεται η επιμόρφωση του προσωπικού χαμηλότερων εκπαιδευτικών βαθμίδων με παράλληλη αναζήτηση των γνωστικών περιοχών που αγνοούν, η εισαγωγή στρατηγικών προσέγγισης εισαγωγής πληροφοριακών συστημάτων στο χώρο της υγείας και η εισαγωγή στρατηγικών διοίκησης του προσωπικού, που θα περιλαμβάνει εκτός από τα επιπρόσθετα κριτήρια για την πρόσληψη του προσωπικού και έρευνα για τα επιμέρους χαρακτηριστικά και τις προτιμήσεις του προσωπικού, ώστε να αποδίδει ποιοτικότερο και πιο ποσοτικό έργο. Η προκατάληψη και η άρνηση της χρήσης του Η/Υ και των νέων τεχνολογιών, που υπάρχει στο χώρο των νοσηλευτριών, δεν θα πρέπει να αξιολογηθούν αρνητικά, καθώς ο κλάδος αυτός των εργαζομένων στο χώρο των υπηρεσιών υγείας είναι ένας από τους πιο ταλαιπωρημένους και επιβαρυνμένους με το σύνδρομο της επαγγελματικής εξουθένωσης (όπως ανάλογες έρευνες επιβεβαιώνουν). Αν οι γενικότερες συνθήκες στον κλάδο αυτών βελτιωθούν (ωράρια και συνολικές συνθήκες εργασίας), τότε μια επόμενη έρευνα πιθανών να αναδείκνυε διαφορές από τα σημερινά ευρήματα, και αυτό το γεγονός, παράλληλα με την γενικότερη παρακολούθηση του χώρου της υγείας, ο οποίος υφίσταται μεταβολές, να μπορούσαν να αποτελέσουν ενδιαφέροντα αντικείμενα ερευνών για την παρακολούθηση των πιθανών μεταβολών σε στάσεις επαγγελματιών υγείας εργαζομένων σε γενικά δημόσια νοσοκομεία σε σχέση με τις νέες τεχνολογίες.

VII. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αντωνίου, Π., Πάτση, Χ., Μπεμπέτσος, Ε. & Υφαντίδου, Γ. (2006). Εγκυρότητα Κλίμακας Και Αξιολόγηση Στάσεων Μαθητών Έναντι Των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών. Σύγκριση Με Στάσεις Ως Προς Τη Φυσική Αγωγή Και Τη Φυσική Δραστηριότητα Των Μαθητών, *Αναζητήσεις Στη Φυσική Αγωγή & Τον Αθλητισμό, Τόμος 4 (1)*, 114-124. www.hape.gr/emag.esp

ΑΤΛΑΝΤΙΣ & VIDAVO A.E. (2007). *Μελέτη για τη Χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών στον Τομέα Υγείας και Πρόνοιας. Καταγραφή και Ανάλυση Υφιστάμενης Κατάστασης*. Νέα Έκδοση 5.
www.observatory.gr/page/default.asp?la=1&id=2101&pk=400&return=tp://www.google.gr/search?hl=el

Alpay, L. & Russell, A. (2002). Information technology training in primary care: The nurses' voice. *CIN: Computers, Informatics, Nursing*. 20(4). 136-142.

Anderson, S. E., & Harris, J. B. (1997). Factors Associates With Amount Of Use And Benefits Obtained By Users Of A Statewide Educational Telecomputing Network. *Educational Techology Research And Developmen.*, 45, 19-50.

Βοζίκης Α. (2006). *Πληροφοριακό Σύστημα Νοσοκομείου: Απαραίτητη Υποδομή στο Σύγχρονο Νοσοκομείο*, Πειραιάς: Τμήμα Οικονομικής Επιστήμης – ΜΠΣ Διοίκηση Υγείας.

Barbrow, E. P., Jeong, M., & Parks, S. C. (1996). Computer Experiences And Attitudes Of Students And Perceptions In Distance Education. *Journal Of The American Dietetic Association*, 96, 1280-1281.

- Barsky, A., Thoresen, C., Warren, C. & Kaplan, S. (2004). Modeling Negative Affectivity And Job Stress: A Contingency-Based Approach. *Journal of Organizational Behavior*, 25, 915–936.
www3.interscience.wiley.com/journal/109751766/abstract?CRETRY=1&SRETRY
- Bruce Bayley, K., Savitz, L., Rodriguez, G., Gillanders, W. & Stoner, S. (2005). Barriers Associated with Medication Information Handoffs. *Advances in Patient Safety: From Research to Implementation*. Vol. 3.
www.ncbi.nlm.nih.gov/books/bv.fcgi?rid=aps.section.4074
- Γεώργας, Δ. (1995). *Κοινωνική Ψυχολογία*. Τόμος Β'. Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Αυτοέκδοση.
- Γιαννακοπούλου, Σ. (2007). *Η παρουσία των ελληνικών νοσοκομείων στο διαδίκτυο: Αξιολόγηση και ιστορική ανάλυση ιστοχώρων*. Πειραιάς: Τμήμα Οικονομικής Επιστήμης, ΜΠΣ Οικονομική & Επιχειρησιακή Στρατηγική
- Cates, W. M., & Mcnaull, P.A. (1993). Inservice Training And University Coursework :Its Influence On Computer Use And Attitudes Among Teachers Of Learning Disabled Students. *Journal Of Research On Computing In Education*, 25, 447-463.
- Commission of the European Communities (2004). *Communication from the Commission to the Council, The European Parliament, The European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: e-Health – Making Healthcare Better for European Citizens: An Action Plan for a European e-Health Area*, Brussels: Commission of the European Communities.
- Corston, R., & Colman, A. M. (1996). Gender And Social Facilitation Effects On Computer Competence And Attitudes Toward Computers. *Journal Of Research On Computing In Education*, 14, 171-183.
- Daim, T., Tarcan Tarman, R. & Basoglu, N. (2008). Exploring Barriers To Innovation Diffusion In Health Care Service Organizations: An Issue For Effective

Integration Of Service Architecture And Information Technologies. *41st Hawaii International Conference on System Sciences*.

csdl2.computer.org/persagen/DLabsToc.jsp?resourcePath=/dl/proceedings/&toc=comp/proceedings/hicss/2008/3075/00/3075toc.xml&DOI=10.1109/HICSS.2008.159

Delaney, C. (1989). Computer Technology. In McCloskey, J.O., & Grace, H.K. (Eds.), *Current Issues in Nursing* (pp. 601-606). St. Louis: CV Mosby.

Durrier-Copp, M. & Wranik, D. (2003). Barriers and Solutions to Implementation Strategies to Improve Health Human Resource Models in Canada.

www.irpp.org/events/archive/nov05JDI/copp_wranik.pdf.

Fairey, M. (2003). Barriers to the success of Delivering 21st century IT support for the NHS. *Br J Healthcare Comput Info Manage* 2003; 20(2): 28–31.

www.bjhcim.co.uk/features/2003/2003.htm

Feeney, P. (1993). Preparing staff for information technology. *Health Informatics*. 24.

scholar.google.gr/scholar?hl=el&lr=&q=+Preparing+staff+for+information+technology.+Feeney%2C+P.+&btnG=%CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%B6%CE%AE%CF%84%CE%B7%CF%83%CE%B7

Ζεμπύλας, Μ., Θεοδώρου, Μ. και Παυλάκης, Α. (2007). Ο ρόλος των συναισθημάτων στην εμπειρία της ηλεκτρονικής εξ αποστάσεως μεθοδολογίας: προκλήσεις και ευκαιρίες. Στο: Α. Λιοναράκης (Επιμ), *4th International Conference in Open and Distance Learning. Forms of Democracy in Education: Open Access and Distance Education*. Τόμος Α'. Αθήνα: Προπομπός.

Gesensway, D. (1995). Technology isn't the barrier. *American College of Physicians*.

www.acponline.org/clinical_information/journals_publications/acp_internist/jun95/instcomp.htm

Giddens, A. (2002). *Κοινωνιολογία*. Αθήνα: Gutenberg.

Johnson, K. B. (2001). Barriers that impede the adoption of pediatric information technology. *Archives of pediatrics & adolescent medicine*. 155(2). 1374-1379.

Hobbs, S. D. (2002). Measuring nurses' computer competency: An analysis of published instruments. *CIN: Computers, Informatics, Nursing*. 20(2). 63-73.

Hughes, J. A. & Pakieser, R. A. (1999). Factors That Impact Nurses' Use of Electronic Mail (E-mail). *Computers in Nursing*, 17(6), 251-258.

Κατσαρού, Γ. & Καραμιχάλη, Ε. (2006). «Ιστορική Αναδρομή του Γ.Ν.Ν. Ο Άγιος Παντελεήμων». *Ημερίδα διεθνούς ημέρας Νοσηλεύτη*. Γ.Ν.Ν. «Ο Άγιος Παντελεήμων».

Κοντογιαννοπούλου- Πολυδωρίδη, Γ. (2003). *Εκπαιδευτική Πολιτική και Πρακτική*. Αθήνα : Ελληνικά Γράμματα.

Kaminski, J. (2007). Antithesis. *A revealing of nursing informatics*. 24. www.nursing-informatics.com/revealing/antithesis.html

Kearns, L. (2000). Nurses & Technology. www.rnpalm.com/nurses_technology.htm

Kim, I., & Kim, M. (1996). The Effects of Individual and Nursing-Unit Characteristics on Willingness to Adopt an Innovation. *Computers in Nursing*, 14(3), 183-187.

Lange, L. L. (1988). Computer anxiety, computer skill, computer use, and interest in learning about computers before and after a computer literacy course. *Proceeding of the Nursing Informatics Conference, "Where caring and technology meet"*, 202-215.

Μεϊμάρης, Μ. (2007). Επικοινωνιακές διαστάσεις του νέου τεχνολογικού περιβάλλοντος. *Ζητήματα Επικοινωνίας*, 5, σ.27-34.

Μπαμπινιώτης, Γ. (2002). *Λεξικό Της Νέας Ελληνικής Γλώσσας*. Αθήνα. Κέντρο Λεξικολογίας, Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Μπίρης, Α. (2006). Στάσεις Του Προσωπικού Υπηρεσιών Υγείας Απέναντι στην Εισαγωγή Πληροφοριακών Συστημάτων. Ε.Α.Π - ΜΠΣ Διοίκηση Μονάδων Υγείας.

Marcoulides, G. A. (1989). Measuring Computer Anxiety: The Computer Anxiety Scale. *Educational And Psychological Measurement*, 49, 733-740.

Nash, J. B. & Moroz, P. (1997). Computer attitudes among professional educators: The Role of gender and experience. Annual Meeting of the South – West Educational Research Association, 23-27.

Oliver, R., & Omaris, A. (1999). Using Online Technologies To Support Problem Based Learning : Learner's Responses And Perceptions. *Australian Journal Of Educational Technology*, 15, 58-79.

Παπαδημητρίου, Μ., Αρβανίτη, Β. & Τρικαλιώτου, Α. (2003). Νέα Τεχνολογία στη Νοσηλευτική- Θετικές και Αρνητικές Επιπτώσεις. *Νοσηλευτική*, 42(4), 469-478.
www.iatrotek.org/ioArt.asp?id=16640

Πηλαβάκη-Αχιλλέως, Α. (2006). Το φύλο επιδρά στη διαμόρφωση των στάσεων απέναντι στους υπολογιστές και συγκεκριμένα οι άνδρες έχουν θετικότερες στάσεις από τις γυναίκες?
www.pik.org.cy/text/fylo.doc

Park, K. (2003). Nursing Issues to the Adaptation of Information Technology. *Nursing 630-Information Systems in Healthcare*.
www2.hawaii.edu/~kpark/projects/Final%20Paper.doc a revealing of nursing informatics
www.nursing-informatics.com/revealing/antithesis.html

Ράπτης, Α. & Ράπτη, Α. (2002). *Μάθηση Και Διδασκαλία Στην Εποχή Της Πληροφορίας*. Τόμος Α'. Αθήνα. Αυτοέκδοση.

Richter, T., Naumann, J., & Groeben, N. (2000). Attitudes Toward The Computer : Construct Validation Of An Instrument With Scales Differentiated By Content. *Computers In Human Behavior*, 16, 473-491.

Σιώζος, Π., Παλαιγεωργίου, Γ. & Κωνσταντάκης, Ν. (2004). Η Στάση απέναντι στους υπολογιστές: θεωρητική προσέγγιση και μια καταγραφή της σε πρωτοετείς φοιτητές

ενός τμήματος Πληροφορικής. 4ο Πανελλήνιο Συνέδριο της "Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης ΤΠΕ στην Εκπαίδευση" – ΕΤΠΕ.

www.epyna.gr/modules.php?name=News&file=article&sid=1257

Σολομονίδου, Χ. (2001). *Σύγχρονη Εκπαιδευτική Τεχνολογία. Υπολογιστές Και Μάθηση Στην Κοινωνία Της Γνώσης*. Θεσσαλονίκη: Κώδικας.

Schumacher, P. & Moharan- Martin, T. (2001). Gender, Internet and Computer experiences. *Computers in Human Behavior*, 17, 95-110.

Selwyn, N. (1997). Students' Attitudes Toward Computers : Validation Of A Computer Attitude Scale For 16-19 Education. *Computer's Education*, 28,35-41.

Seyal, A. H., Rahim, M., & Rauman, M. N. A. (2002). A Study Of Computer Attitudes Of Non-Computing Students Of Technical Colleges In Brunei Darussalam. *Journal Of End User Computing*, 14, 40-47.

Τσακαλίδης, Α. (2000). Η Κοινωνία της Πληροφορίας και το Νέο Εργασιακό Περιβάλλον. *Μάνατζερ*. (ΕΕΔΕ - Ελληνική Εταιρία Διοικήσεως Επιχειρήσεων). Τεύχος 8.

www.tsakalidis.gr/interviews/talks11.html

Tannery, N. H., Wessel, C., Epstein, B. & Gadd, C. (2007). Hospital nurses' use of knowledge-based information resources. *Nurs Outlook*; 55:15-19.

www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/17289463?dopt=AbstractPlus

Vagelatos, A. & Sarivougioukas, J. (2004). Technology's Limitations: A Drawback in Healthcare Information Systems' Acceptance. Academic Research Computer Technology Institute. *Mediterranean conference on Medical and Biological Engineering* (MEDICON 2004).

www.medicon2004.unina.it/

Wagner, I. (1993). Women's Voice: The Case of Nursing Information Systems. *Ai & Society*, 7:295-310.

<http://www.springerlink.com/content/u2r21g1223765083/>

Walters, J. E., & Necessary, J. R. (1996). An Attitudinal Comparison Toward Computers Between Under-Classmen And Graduating Seniors. *Education, 116*, 623-631.

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

VIII. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παράρτημα Α΄

Ερωτηματολόγια Έρευνας

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Τα στοιχεία σας από τη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων θα παραμείνουν απολύτως εμπιστευτικά και σε αυτά θα έχει πρόσβαση μόνο η ερευνήτρια. Παρακαλούμε συμπληρώστε τα παρακάτω στοιχεία :

1) Φύλο: Άνδρας Γυναίκα

2) Έτος Γέννησης:

3) Οικογενειακή κατάσταση:
Ανύπανδρος/η Έγγαμος/η Διαζευμένος/η Σε χηρεία

4) Αριθμός τέκνων:.....

5) Είστε Απόφοιτος/η: Γυμνασίου, Λυκείου, Πανεπιστημίου, Msc, PhD.

6) Έτος πρώτης αποφοίτησης:

7) Είστε απόφοιτος/η δεύτερης σχολής: Ναι Όχι

8) Αν ναι, ποιάς:..... Τμήμα:.....

9) Τι ειδικότητα έχετε στον νοσοκομείο:

Ιατρός

Νοσηλεύτης-τρια:

Διοικητικός- η υπάλληλος (Διεύθυνση.....)

Τεχνικός-η υπάλληλος (Διεύθυνση.....)

Υπάλληλος Πληροφορικής (Διεύθυνση.....)

10) Σε ποιο τομέα εργάζεστε: Παθολογικός, Χειρουργικός, Εργαστηριακός, ΜΕΘ.

11) Είστε μόνιμος υπάλληλος:

Ναι Όχι

12) Πόσα χρόνια προϋπηρεσίας έχετε:

Έως 2 έτη Έως 7 έτη Έως 15 έτη Από 16 έτη και πάνω

13) Είστε υπάλληλος κατηγορίας: ΠΕ ΤΕ ΔΕ ΥΕ

14) Εργάζεσθε σε θέση αυξημένης ευθύνης:

Διευθυντής-τρια Τομέαρχης Προϊστάμενος-η Υπεύθυνος-η

15) Η θέση εργασίας σας απαιτεί τη χρήση Η/Υ: Ναι Όχι

16) Στην υπηρεσία που εργάζεστε, χρησιμοποιείτε Η/Υ: Ναι Όχι

17) Στην υπηρεσία που εργάζεστε, θα θέλατε να χρησιμοποιείτε Η/Υ: Ναι Όχι

18) Στην υπηρεσία που εργάζεστε, πιστεύετε ότι η χρήση Η/Υ θα διευκόλυνε (ή διευκολύνει) το έργο σας; Ναι Όχι

19) Γνωρίζετε να χειρίζεστε Η/Υ; (Αν ναι, επιλέξτε ό,τι γνωρίζετε):

Αποστολή και λήψη μνημάτων(e-mail):

Περιήγηση στο διαδίκτυο:

Λήψη αρχείων(ftp):

Συνομιλία κειμένου(chat):

Συμμετοχή σε προγράμματα επικοινωνίας:
(net-meeting messenger)

20) Έχετε πιστοποίηση στη γνώση των τεχνολογιών του Η/Υ:

Ναι Όχι

21) Αν ναι, ποια είναι αυτή; (Επιλέξτε ό,τι έχετε πιστοποιήσει)

Word

Excel

Power Point

Internet-Outlook express, Access

22) Χρησιμοποιείτε Η/Υ στο σπίτι σας; Ναι Όχι

Σας ευχαριστούμε για τη συνεργασία!

Βάλτε σε κύκλο το σωστό.

	ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ (ΣΑ)	ΣΥΜΦ ΩΝΩ (Σ)	ΔΕΝ ΕΙΜΑΙ ΣΙΓΟΥ ΡΟΣ/Η (-)	ΔΙΑΦΩ ΝΩ (Δ)	ΔΙΑΦΩ ΝΩ ΑΠΟΛ ΥΤΑ (ΔΑ)
1) Εάν μου δινόταν η ευκαιρία να χρησιμοποιήσω έναν ηλεκτρονικό υπολογιστή, φοβάμαι πως θα του προκαλούσα με κάποιο τρόπο ζημιά	ΣΑ	Σ	-	Δ	ΔΑ
2) Οι υπολογιστές με βοηθούν να οργανώνω την δουλειά μου καλύτερα	ΣΑ	Σ	-	Δ	ΔΑ
3) Πιθανόν να μπορούσα να διδάξω στον εαυτό μου τα περισσότερα από όσα χρειάζεται να γνωρίζω σχετικά με τους υπολογιστές	ΣΑ	Σ	-	Δ	ΔΑ
4) Θα απέφευγα να προσληφθώ σε κάποια δουλειά αν γνώριζα ότι έχει σχέση με υπολογιστές	ΣΑ	Σ	-	Δ	ΔΑ
5) Διστάζω να χρησιμοποιήσω υπολογιστή γιατί θα φαίνομαι ανόητος/ η	ΣΑ	Σ	-	Δ	ΔΑ
6) Οι υπολογιστές μπορούν να βελτιώσουν την παρουσίαση της δουλειάς μου σε τέτοιο βαθμό ώστε να δικαιολογεί την επιπλέον προσπάθεια		ΣΣ	-	Δ	ΔΑ
7) Δεν έχω τον απόλυτο έλεγχο όταν χρησιμοποιώ υπολογιστή	ΣΑ	Σ	-	Δ	ΔΑ
8) Δεν αισθάνομαι ότι υπάρχει κάτι που δεν αντιλαμβάνομαι στην χρήση του υπολογιστή	ΣΑ	Σ	-	Δ	ΔΑ
9) Μπορώ να κάνω τον υπολογιστή να κάνει αυτό που θέλω εγώ	ΣΑ	Σ	-	Δ	ΔΑ
10) Χρησιμοποιώ τους υπολογιστές στην εργασία μου μόνο όταν πρέπει	ΣΑ	Σ	-	Δ	ΔΑ
11) Χρειάζομαι την παρουσία ενός έμπειρου ατόμου κοντά μου όταν χρησιμοποιώ υπολογιστή	ΣΑ	Σ	-	Δ	ΔΑ
12) Η χρήση του υπολογιστή δεν με φοβίζει καθόλου	ΣΑ	Σ	-	Δ	ΔΑ
13) Τα περισσότερα από όσα μπορεί να κάνει ένας υπολογιστής, μπορώ να τα κάνω εξίσου καλά μόνος/ η μου	ΣΑ	Σ	-	Δ	ΔΑ
14) Αποφεύγω να χρησιμοποιώ υπολογιστή στην εργασία μου	ΣΑ	Σ	-	Δ	ΔΑ

15) Όταν μου παρουσιάζονται προβλήματα την ώρα που χρησιμοποιώ τον υπολογιστή, συνήθως μπορώ να τα λύσω μόνος/η μου	ΣΑ	Σ	-	Δ	ΔΑ
16) Διστάζω να χρησιμοποιήσω υπολογιστή, από φόβο μην κάνω λάθη τα οποία δεν μπορώ να διορθώσω	ΣΑ	Σ	-	Δ	ΔΑ
17) Οι υπολογιστές μου επιτρέπουν να δουλεύω με περισσότερο ενδιαφέρον και εφευρετικότητα	ΣΑ	Σ	-	Δ	ΔΑ
18) Θα χρησιμοποιώ πιο συχνά υπολογιστές στην εργασία μου	ΣΑ	Σ	-	Δ	ΔΑ
19) Δεν χρειάζομαι κάποιον για να μου πει πώς να χρησιμοποιήσω καλύτερα έναν υπολογιστή	ΣΑ	Σ	-	Δ	ΔΑ
20) Οι υπολογιστές με κάνουν και νοιώθω άβολα	ΣΑ	Σ	-	Δ	ΔΑ
21) Οι υπολογιστές δίνουν τη δυνατότητα για πιο παραγωγική δουλειά	ΣΑ	Σ	-	Δ	ΔΑ

Παράρτημα Β΄

Οργανόγραμμα Γ. Ν. Νίκαιας «Ο Άγιος Παντελεήμων».

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Παράρτημα Γ΄
Κατάλογος πινάκων

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Πίνακες.....Σελίδα

Πίνακας 1: Παρουσίαση Στατιστικά Σημαντικών Αλληλεπιδράσεων μεταξύ των παραγόντων.....46

Πίνακας 2: Παρουσίαση παραγόντων που έμειναν αδιαφοροποίητοι σε σχέση με τις στάσεις για τους Η/Υ.....51

Πίνακας 3: Παρουσίαση παραγόντων που δεν έμειναν αδιαφοροποίητοι σε σχέση με τις στάσεις για τους Η/Υ.....53

Πανεπιστήμιο Πειραιώς